

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

ΕΤΟΣ 16° ΤΕΥΧΟΣ 90° ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ίδιοκτήτης:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Υπεύθυνος Ύλης:

Σταύρος Όλύμπιος

Διευθυντής Γραφείου Ποιμαντικής Διακονίας

Διευθύνεται

από Συντακτική Έπιτροπή

Διεύθυνση:

Όδος Αγίου Ανδρέου 306,

Τ.Θ. 56091, Τ.Τ. 3304

Λεμεσός - Κύπρος

Τηλ.: 00357-25864311

Ίστοσελίδα:

www.imlemesou.org

Συνδρομές:

Έσωτερικού €7

Έξωτερικού €10

Τιμή Τεύχους: €1

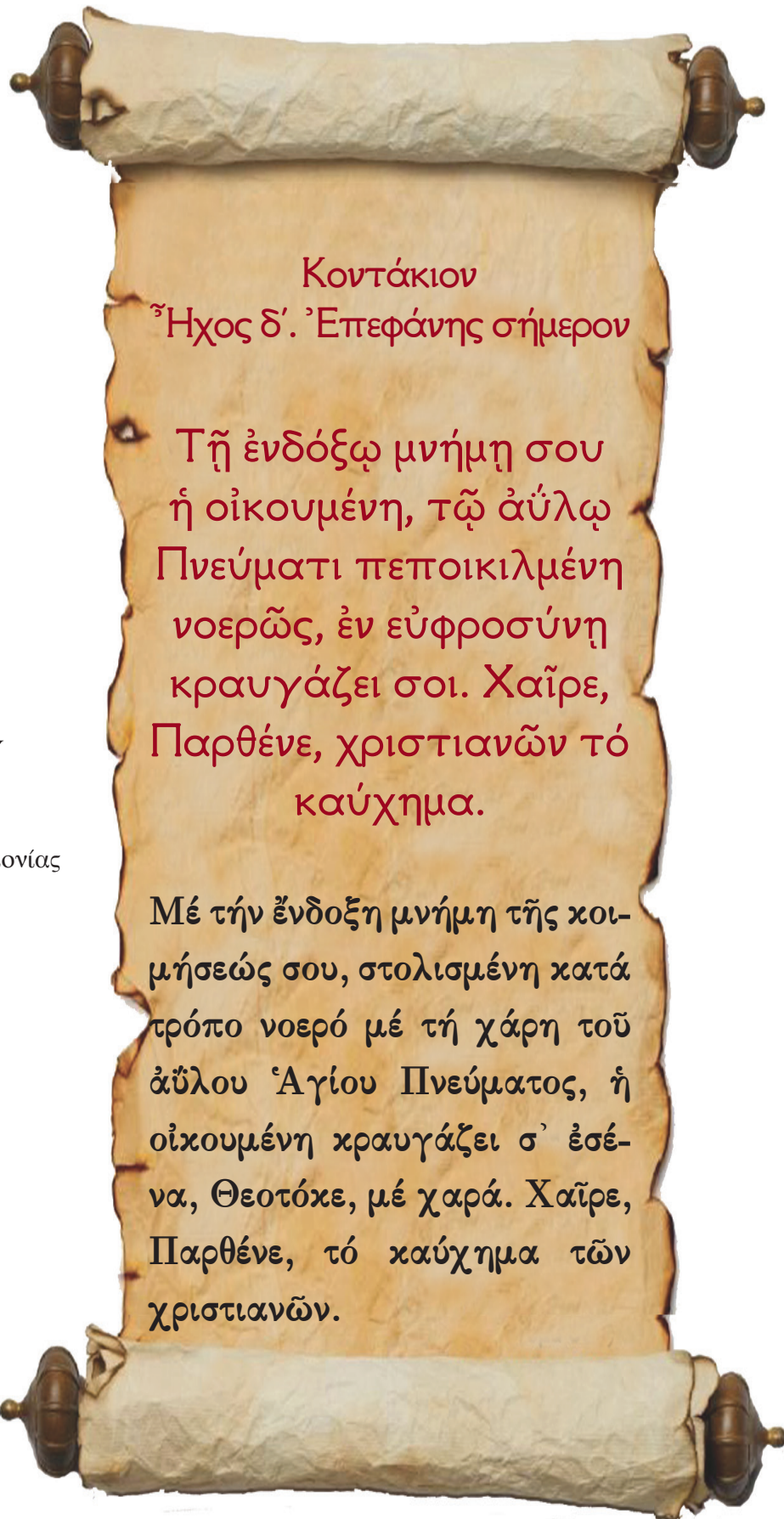
Έξωφύλλο: Παναγία ή Σωτήρα
(περί τό 1500 μ.Χ.) i.v. Τιμίον Προδρόμου

Άγ. Ιωάννης Πιτσιλιάς

Όπισθόφύλλο: Έρείπια μοναστηριού

Άγ. Τυχιού στην Άγία Φύλα, 10ος αι.

Οί άρθρογράφοι έχουν τήν απόλυτη ευθύνη τών
απόψεών τους

Κοντάκιον

ᾠχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον

Τῇ ἐνδόξῳ μνήμῃ σου
ἡ οἰκουμένη, τῷ αὐλῷ
Πνεύματι πεποικιλμένη
νοερῶς, ἐν εὐφροσύνῃ
κραυγάζει σοι. Χαῖρε,
Παρθένε, χριστιανῶν τό
καύχημα.

Μέ τήν ἔνδοξη μνήμη τῆς κοι-
μήσεώς σου, στολισμένη κατά
τρόπο νοερό μέ τή χάρη τοῦ
αὐλοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ
οἰκουμένη κραυγάζει σ' ἐσέ-
να, Θεοτόκε, μέ χαρά. Χαῖρε,
Παρθένε, τό καύχημα τῶν
χριστιανῶν.

Μνήμη Ὁσίου Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου

τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου
Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

Ἡ ἀναφορά μας στὸν ὄσιο Παΐσιο δέν γίνεται γιὰ νὰ ἀποκτήσουμε ἑμεῖς αἴγλη, γιατί αὐτὸ σέ τίποτα δέν μᾶς ὠφελεῖ, ἐάν δέν μιμηθοῦμε τὴν ἀγία ζωὴ του. Εἶναι γεγονός πὼς τοὺς Ἁγίους τοὺς γνωρίζουμε καλύτερα μετὰ τὸν θάνατό τους, γιατί ἐνόσω ζοῦν εἶναι ἐνδεδυμένοι τὴν ἀνθρώπινη ἀσθένεια καὶ ἀδυναμία καὶ ἀφοῦ εἶναι ἄνθρωποι ταπεινοὶ καὶ ἀπλοὶ μέσα στὴν καθημερινότητά τους, δέν εἶναι εὐκόλο νὰ τοὺς δεῖ κανεὶς ὡς Ἁγίους. Ἔτσι καὶ τὸν ἅγιο Παΐσιο. Ἦταν ἓνας ἄνθρωπος πού εἶχε τόση ἀπλότητα καὶ ταπείνωση καὶ κατέβαινε στό ἐπίπεδο τοῦ κάθε ἀνθρώπου καὶ ἀκόμα πὸ κάτω. Αὐτὸ σέ ἔκανε νὰ αισθάνεσαι τόσο οἰκεία μαζί του καὶ νὰ νιώθεις ὅτι αὐτός ὁ ἄνθρωπος γινόταν ἓνα μαζί σου. Ταυτόχρονα ὅμως ἦταν πραγματικότητα τὸ ὅτι ὑπῆρχε μία μεγάλη αἴσθηση τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ σ' αὐτόν τὸν ἄνθρωπο. Ἦταν ἓνας ἅγιος ἄνθρωπος. Ἀγωνίστηκε πάρα πολὺ καὶ πέτυχε αὐτὸ πού πέτυχε. Αὐτὸ πού θέλω νὰ τονίσω εἶναι τὸ ὅτι ἡ πράξη τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ τὸν κατατάξει δηλαδή στό ἀγιολογίό της δέν πρόσθεσε τίποτα στὴν ἀγιότητα τοῦ Γέροντα. Δηλαδή στὸν Γέροντα δέν προσετέθη δόξα καὶ χάρις ἀπὸ τὸν Θεὸ μετὰ τὴν ἀγιοκατάταξή του, ἀφοῦ ἀπέλαβε τὴ χάρη ἀπὸ τὸν Θεὸ ἀπὸ τὴ ζωὴ αὐτή, ἐπειδὴ ἦταν ἐνάρετος καὶ Ἄγιος καὶ μετὰ τὴν κοίμησή του βέβαια πού μπήκε στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνο ὅμως πού βιώσαμε ὅλοι μας καὶ βιώνουμε ἐντονα εἶναι αὐτὴ ἡ ἀπέραντη εὐφροσύνη καὶ χάρις ἡ ὁποία προχέεται σέ ὅλο τὸν κόσμο καὶ αὐτὸ δείχνει καὶ τὴ δύναμη τῆς Ἐκκλησίας. Ὅτι δηλαδή ἡ Ἐκκλησία ὅταν σφραγίζει - ἐπικυρώνει κάτι, τὸ σφραγίζει καὶ ὁ Θεός. Ὁ Γέ-

ροντας Παΐσιος ἦταν Ἄγιος ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία περιμένε μέσα στὴ σύνεση καὶ στὴ σοφία της νὰ περάσουν κάποια χρόνια καὶ νὰ ἔλθει ὁ κατάλληλος καιρός. Ὅταν καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀποφάσισε διὰ τῆς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὴν ἀγιότητα αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀμέσως λές καὶ ἄνοιξαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἐξεχύθη ἓνας ποταμὸς χάριτος σέ ὅλο τὸν κόσμο καὶ ἔγινε γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μεγάλη εὐλογία καὶ χάρις. Ἔτσι αισθανόμαστε ὅτι ὁ Γέροντας πλέον εἶναι συνεχῶς μαζί μας ἔτοιμος νὰ μᾶς ἀκούσει, νὰ δεχθεῖ τίς προσευχές μας καὶ τὴν τιμητικὴ προσκύνηση πού ἀπονέμουμε σέ ὅλους τοὺς ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας.

Δέν ἔχει σημασία ἂν τὸν γνωρίσαμε ἢ ὄχι. Σήμερα ἔχουμε τὰ βιβλία τὰ ὁποία γράφτηκαν μὲ προσοχὴ καὶ ἐπιμέλεια καὶ τὰ ὁποία εἶναι αὐθεντικά λόγια τοῦ Γέροντα καὶ ἡ διδασκαλία του, ὅπως τὴν ἐξέφρασε καὶ περιέγραψε καὶ ἔτσι δέν ὑπάρχει θέμα νὰ ποῦμε ὅτι στερηθήκαμε τὴ διδασκαλία του. Ἀντίθετα μποροῦμε νὰ γνωρίσουμε τὸν Ἄγιο αὐτὸ μέσα ἀπὸ ὅσα ἔχουν γραφτεῖ καὶ μέσα ἀπὸ τὴν κοινωνία μαζί του μὲ τὴν προσευχὴ καὶ τὴν ἐπίκληση τῶν ἁγίων εὐχῶν του.

Σκοπὸς δέν πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἱκανοποίησις τῆς περιέργειάς μας γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἁγίου Παΐσιου, παρὰ νὰ μιμηθοῦμε τὴ ζωὴ του καὶ νὰ ἐφαρμόσουμε τὴ διδασκαλία του, ἡ ὁποία ἦταν βγαλμένη μέσα ἀπὸ τὴν ἐμπειρία του. Αὐτὸς τελικὰ εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τῆς παρουσίας τῶν Ἁγίων στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας: νὰ παρακινηθοῦμε ὅλοι μας νὰ μιμηθοῦμε τὴ ζωὴ τους, γιατί ἡ παρουσία τους ἐπαληθεύει τὸ Εὐαγγέλιο.

Τὸ νὰ μιλῶ γιὰ τὸν Γέροντα Παΐσιο δέν εἶναι εὐκόλο, γιατί πὼς θὰ περιγράψει κα-

νείς έναν Άγιο, αλλά και έναν άνθρωπο γενικότερα, αφού «τά του ανθρώπου ουδείς οίδε», τήν καρδιά του και τά εσωτερικά τής ψυχής του κανείς δέν τά γνωρίζει και πολύ περισσότερο τήν καρδιά των Αγίων ανθρώπων, παρά μόνο ο Θεός! Δέν είναι εύκολο νά μιλά κανείς για έναν Άγιο άνθρωπο, γιατί αυτά τά όποια λέμε είναι αυτά πού βλέπουμε και ακούμε. Ἡ αγιότητα συντελείται μέσα στην καρδιά του ανθρώπου, και δέν μπορείς νά περιγράψεις τήν καρδιά του ανθρώπου, αφού είναι ένας χώρος πού είναι ναός, όπου γίνεται μία άεναη και αδιάλειπτη ιερουργία τής παρουσίας του Θεού.

Ἐάν ἐγώ δέν τόν γνώριζα και ἄν δέν τόν ἔβλεπα, και κάποιοι μου διηγούνταν αυτά πού σάς διηγούμαι ἢ πού γράφονται στά βιβλία, μπορεί νά μήν τά πιστευα. Ἀκόμη και σήμερα διερωτώμαι, ἄν όλα αυτά πού ἔζησα και εἶδα κοντά του είναι ἀλήθεια. Τόσο πολύ

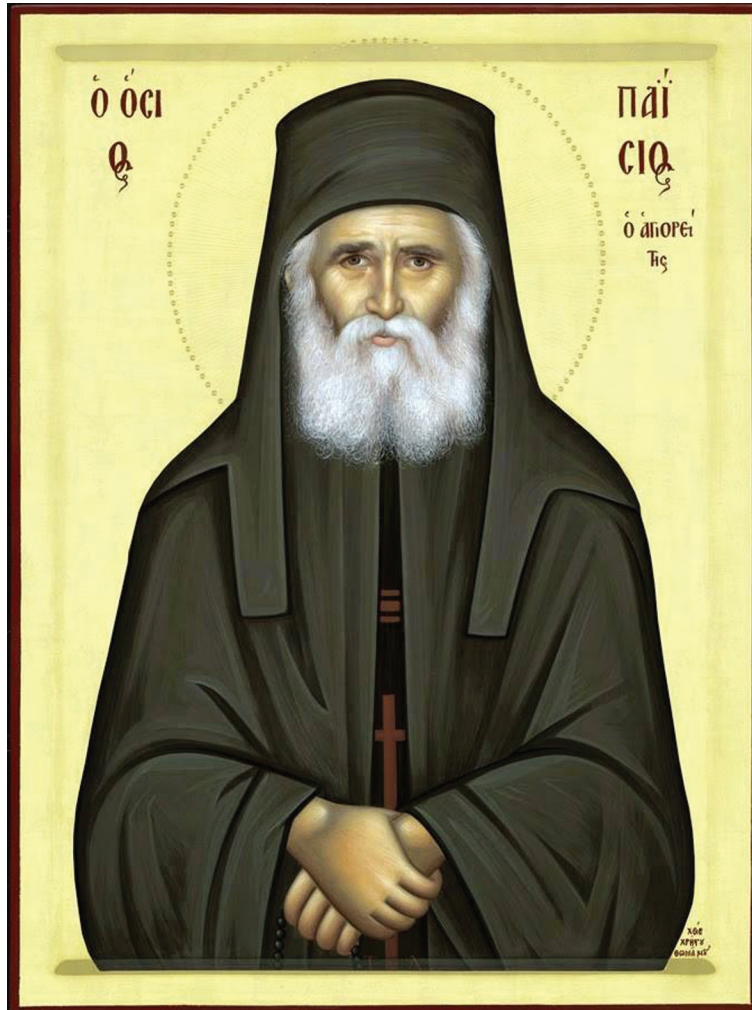
ἔντονα ἦταν τά χαρίσματα του Ἁγίου Πνεύματος σέ αὐτόν τόν ἄνθρωπο, ὥστε ἀκόμη και ἐμεῖς οἱ ἴδιοι πού τά βλέπαμε δυσκολευόμαστε νά τά πιστέψουμε. Βέβαια, δέν ἦταν μία μέρα ἢ μία ἐπίσκεψη ἢ σχέση μας μαζί του ἀλλά ὀλόκληρα δεκαἕξι χρόνια. Μία μεγάλη περίοδος στενῆς πνευματικῆς σχέσης στην ὁποία πολλές φορές μέναμε και πολλές νύχτες και μέρες κοντά του, ἄν και

ὁ Γέροντας δέν κρατοῦσε κανένα νά μένει μαζί του παρά ἐλάχιστους ἄνθρώπους και για ἕνα δυό βράδια για λόγους ἡσυχαστικούς και ἀσκητικούς. Βέβαια δέν ἀντέχαμε και περισσότερο, αφού αὐτός εἶχε ἕνα τυπικό και ἕνα τρόπο ζωῆς πού δέν μπορούσε νά τόν ἀντέξει ἄλλος ἄνθρωπος. Στό τυπικό του δέν ὑπῆρχαν δυό πράγματα: φαγητό και ὕπνος. Ὅταν ἔμενα ἐκεῖ μερικές μέρες παραπάνω μου ἔλεγε: «διάκο, πήγαινε νά φᾶς και

νά ρθεις πάλι ἢ στό Μπουραζέρι ἢ στή μονή Σταυρονικήτα ἢ σέ ἄλλο κοντινό μοναστήρι. Ἐπομένως δέν ἀδικῶ και τούς ἄνθρώπους πού δυσκολεύονται νά πιστέψουν. Τά θαύματά του μάλιστα δέν ἦταν μόνο ὅταν ἦταν ἐν ζωῆ, ἀλλά πολλά ἔγιναν και μετά τόν βιολογικό του θάνατο και ὑπάρχουν μαρτυρίες ἀνθρώπων πού δέν τόν γνώρισαν ἢ δέν τόν ἔξεραν.

Ὁ Γέροντας Παΐσιος ἦταν Ἅγιος «ἐκ κοιτίας μητρός»,

ἀγωνίστηκε και σφράγισε τήν ἀγιότητά του μέ τό τέλος τής ζωῆς του. Ἐμεινε πιστός ἄχρι θανάτου στόν Χριστό, παρόλο πού εἶχε μαρτυρικό τέλος. Οἱ τελευταῖες του λέξεις ἦταν «μαρτύριο». Ἐτσι εἶπε ὅταν ἄφησε τήν ψυχή του στά χέρια του Χριστοῦ. Εἶχε φοβερούς πόνους ἀπό τήν ἀσθένεια πού εἶχε. Τίς τελευταῖες ἡμέρες δέν ἔπαιρνε φάρμακα και πέρασε φοβερό μαρτύριο. Ἐλαβε και

τόν στέφανο του Ὁσίου καί του Μάρτυρος ἀπό τόν Θεό.

Τί παράξενο πράγμα εἶναι καί πῶς ἀποδεικνύεται ἡ ἀγιότητα! Κανονικά ἐμεῖς πού τόν ζήσαμε, δέν ἔπρεπε νά τόν προσκυνούμε ὡς Ἅγιο. Ὅταν ζεῖς καθημερινά ἕναν ἄνθρωπο πολύ δύσκολο τόν βλέπεις καί τόν προσκυνᾷς στό εἰκονοστάσι.

Πῆγα κάποια μέρα στόν ἱερό ναό τῶν ἁγίων Παΐσιου καί Ἀρσενίου στή Λεμεσό, τόν ἔβλεπα καί τοῦ ἔλεγα: «Γέροντα, πόσες φορές μιλήσαμε καί τί κουταμάρες σου ἔχω πει, τί ἀστεία κάναμε». Αὐτόν ὅμως τόν Ἅγιο, δεκαἕξι ὀλόκληρα χρόνια, ὅσα κι ἂν ἔζησα μαζί του, δέν τόν συνήθισα. Πολλές φορές τόν περιέθαλπα ἰατρικά, ἀφοῦ ἔπασχε ἀπό πονοκεφάλους, τόν βοηθοῦσα στά προβλήματα ὑγείας πού εἶχε καί σέ κάποιες δουλειές του, ἔφαγα τόσες φορές μαζί του κι ὅμως ἦταν ἕνας ἄνθρωπος πού δέν τόν συνήθιζες. Κάθε φορά πού τόν συναντοῦσα αισθανόμουν τό ἴδιο δέος, πού αισθανόμουν τή δεύτερη φορά πού τόν εἶδα, ἀφοῦ τήν πρώτη φορά πού τόν εἶδα τόν παρεξήγησα. Ἦμουν πεπεισμένος ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός δέν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Ἦταν μία ἄλλη πραγματικότητα. Γι'αὐτό καί δέν πῆγα νά τόν δῶ ὅταν ἦταν ἄρρωστος, γιατί δέν πίστευα ὅτι θά πέθαινε, κάτι θά ἔκανε καί δέν θά πέθαινε! Δέν μπορούσα νά διανοηθῶ ὅτι ὁ Γέρο Παΐσιος θά πέθαινε. Βέβαια, βιολογικά πέθανε ὅμως ἦταν τέτοια ἡ πεποίθησή μου ὅτι αὐτός ὁ ἄνθρωπος εἶχε νικήσει τό ἀνθρώπινο καί ξεπέρασε τόν θάνατο, ὥστε τό γεγονός τοῦ βιολογικοῦ του θανάτου ἦταν στό περιθώριο, γι'αὐτό καί δέν αἰσθάνθηκα τήν ἀνάγκη νά πάω νά τόν δῶ, παρόλο πού μου ἔστειλε μέ κάποιους Κυπρίους χαιρετίσματα καί ἕνα σταυρουδάκι ὡς εὐλογία. Βέβαια κακῶς ἔπραξα.

Θά ἀναφέρω ἕνα περιστατικό πού πρώτη φορά τό λέω. Ὅταν πῆγαμε στήν Ἱερά Μονή Παναγίας τοῦ Μαχαιρᾶ, βρήκαμε πολλά προβλήματα καί μία κατάσταση πολύ δύσκολη γύρω ἀπό τό μοναστήρι. Γεμάτο ἐστιατόρια μέ μουσικές πού ἐνοχλοῦσαν καί δέν σέβονταν τήν ἡσυχία τῆς μονῆς, πα-

νηγύρια, ἄνθρωποι μέ ἄσεμνες ἐνδυμασίες ἐπιχειροῦσαν νά μποῦν στή μονή, μέχρι Καθαρά Δευτέρα καί Κυριακή τῶν Βαΐων ἔκαναν σοῦβλες κ.λπ. Μία μέρα μέχρι ἀργά τό βράδυ σ' ἕνα ἐστιατόριο στήν περιοχὴ εἶχε πολύ δυνατὴ μουσική. Τήν ἀκούγαμε ἐμεῖς καί σίγουρα μᾶς δυσκόλευε στήν προσευχή καί στό πρόγραμμά μας. Ἐγώ ἤμουν πολύ ἀγανακτισμένος, γιατί ἂν καί ἐπιχείρησα νά μιλήσω μέ τόν ὑπεύθυνο τοῦ ἐστιατορίου ἐκεῖνος τίποτε, καμία κατανόηση. Τήν ἄλλη μέρα τό μεσημέρι ἐνῶ ἐμεῖς πῆγαμε νά ξεκουραστοῦμε, ἦρθε ἕνα παιδί νά μέ συναντήσει καί νά μου μιλήσει γιά κάποια προβλήματα πού εἶχε. Ὅταν ἦρθε στό μοναστήρι, ρώτησε πού εἶναι ὁ ἡγούμενος καί τοῦ ἀπάντησαν ὅτι ξεκουράζεται στό κελί του. Δέν βρῆκε βέβαια κανένα ἄλλο μοναχό. Ὅλοι ξεκουράζονταν, ἀφοῦ κάθε βράδυ οἱ μοναχοὶ εἶχαμε ἀγρυπνία στά κελιά μας καί σηκωνόμαστε καί πολύ πρωί. Ἐπομένως δέν βρῆκε κανένα, παρά ἕνα λαϊκό ὁ ὁποῖος πρόσεχε τά κελιά. Κάποια στιγμή τό παιδί βρῆκε ἕνα μοναχό, ὁ ὁποῖος τόν ρώτησε τί ψάχνει στή μονή. Τό παιδί τοῦ ἀπάντησε ὅτι ἔψαχνε τόν ἡγούμενο, ὅμως ἀπογοητεύτηκε πού δέν τόν βρῆκε, ἀφοῦ ὅλοι ξεκουράζονταν. Ὁ μοναχός τόν ρώτησε τότε ποῖο εἶναι τό πρόβλημά του καί ὁ νεαρός τοῦ μίλησε γι' αὐτό. Ὁ μοναχός τοῦ εἶπε κάποια πράγματα, τόν συμβούλεψε καί τόν ἀνάπαυσε μέ ὅσα τοῦ εἶπε. Ἐκεῖνη τήν ὥρα κτύπησε τό σήμαντρο γιά τόν ἐσπερινό. Τότε ὁ μοναχός τόν παρότρυνε νά πάει στόν ἐσπερινό καί ἐκεῖ θά ἔβλεπε τόν ἡγούμενο (ἐμένα δηλαδή), γιά νά μου μιλήσει. Ὁ νεαρός ὅμως τοῦ εἶπε ὅτι δέν χρειάζεται πιά νά δεῖ τόν ἡγούμενο, ἀφοῦ μέ αὐτά πού τοῦ εἶπε καί τίς λύσεις πού τοῦ ἔδωσε ὁ ἴδιος ὁ μοναχός, ἐνωθε ἀναπαυμένος καί πολύ καλύτερα ἀπ' ὅ,τι προηγουμένως. Τότε ὁ νεαρός ρώτησε τόν μοναχό ποῖός ἦταν καί ποιά ἡ θέση του στή μονή. Ὁ μοναχός τοῦ εἶπε: «Αὐτές τίς μέρες μένω ἐδῶ στό μοναστήρι μαζί μέ τούς πατέρες. Εἶμαι ἀπό τό Ἅγιον Ὅρος, ὅμως αὐτό τόν καιρό μένω ἐδῶ καί τό ὄνομά μου εἶναι Παΐσιος». Τό παιδί δέν εἶχε ἰδέα ποῖός ἦταν.

Τελικά έφεραν τό παιδί κοντά μου και μου είπαν ότι με έψαχνε για ώρα. Όταν τον ρώτησα τί θέλει και γιατί με ψάχνει μου άπάντησε πώς δέν έχει κάτι πλέον να μου πει, άφου είχε ήδη μιλήσει με τον πατέρα Παΐσιο. Έγώ άμέσως διερωτήθηκα με ποιόν πατέρα Παΐσιο μίλησε, άφου τέτοιο όνομα στό μοναστήρι δέν είχαμε. Παραξενεύτηκα! Αυτός επέμενε ότι ενώ εμείς ξεκουραζόμαστε, βρήκε ένα μοναχό στον οποίο έξομολογήθηκε, είπε

τά προβλήματα του και τά θέματα του και ότι τώρα είναι καλά. Τόν ρώτησα τί του είπε αυτός ο άγνωστος σέ μένα μοναχός και ο νεαρός άπάντησε πώς ο μοναχός αυτός του είπε πώς είναι από τό Άγιον Όρος και ότι αυτές τίς μέρες μένει εδώ στό μοναστήρι. Έμείς ούτε άγιορείτη είχαμε, ούτε ήρθε κάποιος να μάς έπισκεφθει και του ζήτησα να μου τον περιγράψει. Τότε μου περιέγραψε τον Γέροντα

Παΐσιο. Πράγματι αυτό τό γεγονός μάς στήριξε και μάς παρηγόρησε, γιατί καταλάβαμε ότι ή ευχή του Γέροντα ήταν μαζί μας, γιατί άν και δέν ήταν αυτός πού μάς έστειλε στην Κύπρο, εντούτοις πριν έρθω τον ρώτησα πολλές φορές για να έρθω, πήρα τή συμβουλή του, τή γνώμη του και τήν ευχή του για να έρθω.

Σκοπός μας δέν είναι να ικανοποιούμε τήν

περιέργειά μας με θαύματα και διάφορες ιστορίες από τους Άγίους, αλλά να δούμε τί θέλουν να μάς πουν και εν προκειμένω πώς εμείς ώφελούμαστε από τον Γέροντα και άγιο Παΐσιο. Ο Γέροντας ήταν Άγιος για τον εαυτό του αλλά και για αυτούς όλους πού ακολουθούν τό δικό του παράδειγμα, διότι μνήμη Άγίου σημαίνει μίμηση Άγίου, όπως λέει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος: «μνήμη μάρτυρος μίμηση μάρτυρος».

Δέν αρκεί μόνο να ενθυμούμαστε τους Άγίους και να κάνουμε πανηγύρια στις γιορτές τους. Η μίμηση των Αγίων είναι κάτι πολύ περισσότερο σημαντική, γιατί έχει άμεση αναφορά στην προσωπική μας ζωή. Έτσι ο Γέροντας Παΐσιος είναι για μάς ένα σημείο του Θεού στην εποχή μας. Ο αιώνας μας είναι ένας τρισευλογημένος αιώνας από τον Θεό, διότι είναι γεμάτος Άγίους, μάρτυρες και όμολογητές, στή Ρωσία, στή

Αλβανία, στή Γεωργία, στή Βουλγαρία, στή Ρουμανία, στή Σερβία. Όμως και στον έλλαδικό χώρο με νεομάρτυρες και Όσίους Γέροντες, οι όποιοι στιγμάτισαν αυτόν τον αιώνα και έδωσαν τή μαρτυρία τους ότι ο Χριστός είναι ο ίδιος και χθές και σήμερα και στους αιώνες. Αυτό είναι τό πρώτο πού μπορούμε να πούμε, ότι ο άγιος Παΐσιος έδωσε στην Έκκλησία τήν άγία ζωή του και τή διδα-

Αγιορείτικη Φωτοθήκη

σκαλία του μέσα στά δικά μας δεδομένα μέ απλά λόγια και στηρίζει εκατοντάδες ψυχές ανθρώπων οι οποίες επιστρέφουν κοντά στον Χριστό.

Μετά μās δείχνουν ποιό είναι τό πραγματικό νόημα στή ζωή μας: ή αγάπη του Θεού. Ό άνθρωπος είναι γεμάτος, όταν αγαπά τον Θεό. Έχω μείνει σέ πολυτελή σπίτια και ξενοδοχεία. Σάν τό καλυβάκι του Γερο- Παΐσιου δέν βρήκα. Ήταν τόσο εύλογημένος ό τόπος. Δέν είχε τίποτε μέσα ούτε μία καρέκλα. Είχε μόνο μία σπόντα στον τοίχο στήν όποία κρεμόταν μία πετσέτα, πού είχε νά πλυθεί από τότε πού τήν πήρε. Ήταν ένας άνθρωπος πού δέν είχε ούτε ένα σουρωτήρι νά φτιάξει τσάι. Όταν μάλιστα του πήρε κάποιος γιά τό τσάι του ένα σουρωτήρι, τότε είπε πώς αυτό θά θέλει μία σπόντα γιά νά τό κρεμάσει και ακόμη ένα έργαλειό γιά νά τοποθετήσει τή σπόντα, όπως επίσης θά χρειάζεται και νά τό πλένει. Στο τέλος τό έδωσε κι αυτό. Τά τσάγια του ήταν κάτι ξύλα. Αν και τό δάσος ήταν γεμάτο από τσάγια ώραία, έντούτοις έβραζε κάποια ξύλα γιά τσάι. Γιά ψωμί είχε κάτι ξεροκόμματα. Δέν έχω δει ώραϊότερη τράπεζα από τήν τράπεζά του. Ήταν πάνω σέ ένα βράχο. Εκεί μέ έβαλε μία φορά και μου είπε: «Διάκο, νά κάνουμε προσευχή γιά νά φάμε». Τί θά τρώγαμε; Δυό κρεμμύδια και ένα μαρούλι και ξεροκόμματα πού τά είχε σέ ένα σακούλι. Έμένα μου έδωσε μία κονσέρβα καλαμαράκια, πού του άφησε κάποιος. Δέν είχε κλειδί γιά νά τήν άνοιξει, έπιασε ένα σκεπάρνι μέ τό όποιο πελεκούσε τά ξύλα του και μου τήν άνοιξε. Είμαστε μέσα στό δάσος. Άνοιξε μία πλαστική σακούλα, τήν έβαλε κάτω στή γή, άνοιξε τά χέρια του και ξεκίνησε νά λέει τό: «Πάτερ ήμών ό έν τοις ουρανοίς». Τί νά σάς πώ! Δέν ξανάκουσα ούτε ξαναείδα άνθρωπο νά προσεύχεται έτσι. Νόμιζα ότι θά άνοιγε ό ουρανός και θά εύλογούσε ό Θεός τό φαγητό μας. Καμά φορά πού του έφερναν κάποιο φαγητό έβραζε μόνο μία δυό κουταλιές.

Όλη νύχτα προσευχόταν και άγρυπνούσε και όλη μέρα νήστευε. Βέβαια, δέν ήταν

τόσο ή άσκησι ή έπιτυχία του, αλλά τό μεγάλο του κλειδί ήταν ή ταπεινώσι πού είχε. Μεγάλη ταπεινώσι από τήν όποία γεννήθηκε ή μεγάλη αγάπη πού είχε γιά τον Χριστό και γιά κάθε άνθρωπο. Συμπονούσε τον κόσμο όλο. Δέν μπορούσε νά ακούσει πράγματα πονεμένα. Άμέσως τον έβλεπε ότι συνέπασχε μέ τούς ανθρώπους. Όταν του διηγούμαστε κάποιο θλιβερό γεγονός δέν τό άκουγε έτσι απλά, αλλά συνέπασχε μέ τό γεγονός εκείνο. Τά διάφορα γράμματα πού του έστελλαν και του περιέγραφαν τά προβλήματα τον συντάρασαν και συνέπασχε μέ τον κόσμο αυτό. Αφιέρωνε τή νύχτα και τή μέρα του και τήν προσευχή του στους πονεμένους ανθρώπους. Όλη μέρα δεχόταν τον κόσμο και όλη νύχτα προσευχόταν γι' αυτούς. Μία μέρα ήρθε εκεί ένας δαιμονισμένος πού του έπιτέθηκε. Τον άρπαξε, τον ταρακουνούσε και τον ύβριζε. Τότε ό Γέροντας του είπε: «καλά, καλά! Θα σέ τακτοποιήσω απόψε έσένα» και έννοούσε τον διάβολο. Πράγματι όλη νύχτα προσευχόταν.

Κάποια άλλη στιγμή τον ρώτησα γιά ένα περιστατικό πού μου διηγήθηκαν κάποιοι άνθρωποι, ότι δηλαδή επισκέφθηκε ό Γέροντας ένα νοσοκομείο στον Βόλο και εκεί κάθισε δίπλα από έναν άρρωστο πού ήταν στά τελευταία του και τον παρηγορούσε, τον ένδυνάμωνε και τον στηριζε. Του είπε ότι πράγματι ήρθε ή ώρα νά φύγει και ότι δέν πρόκειται νά γίνει καλά, όμως του έδωσε πάρα πολλή δύναμη. Του είπα τότε: «Γέροντα, πώς συμβαίνει αυτοί νά λένε ότι σε είδαν εκεί, ένώ έσύ ήσουν έδώ»; Τότε αυτός μου άπάντησε: «άκουσε παιδάκι μου, εγώ βέβαια ήμουν έδώ, δέν πήγα στον Βόλο, άλίμονο πού ξέρω εγώ νά πάω στον Βόλο τό βράδυ! Πολλές φορές όταν προσεύχομαι, ό Θεός μέ παίρνει έν Πνεύματι και βρίσκομαι σέ νοσοκομεία, σέ γηροκομεία, σέ σπίτια ανθρώπων έγκαταλελειμμένων, σέ μονήρεις ανθρώπους, τούς βλέπω, τούς μιλώ και καταλαβαίνω ότι μέ βλέπουν και μου μιλούν και τό αισθάνονται, αλλά σωματικά είμαι έδώ. Ταυτόχρονα όμως μέ τή χάρη του Αγίου Πνεύματος βρίσκομαι κι εκεί». Αυτό

γινόταν πολύ συχνά. Άνθρωποι οί όποίοι σώθηκαν από δυστυχήματα πού τόν είδαν μπροστά τους, άλλοι τόν είδαν σέ οικίες πένθους, σέ νοσοκομεία και σέ τόπους πού τόν είχαν ανάγκη. Αυτά βέβαια γίνονται και μετά τόν θάνατό του.

Θά σάς διηγηθώ ένα άλλο περιστατικό πού έγινε στή Λεμεσό. Έχω μάρτυρες μου τήν κατά κόσμον αδελφή μου και τούς γονείς του παιδιού, γιά τό όποίο θά σάς μιλήσω. Τό παιδί αυτό ήταν συγγενής μου. Πρίν μερικά χρόνια ήταν περίπου 28 χρονών και έπαθε σηψαιμία. Τό μετέφεραν σέ μία ιδιωτική κλινική στή μονάδα έντατικής θεραπείας και οί γιατροί είχάν πει ότι δέν μπορούσαν νά κάνουν τίποτε και ότι τό παιδί θά πέθαινε.

Ήθελάν νά τό στείλουν στό Γενικό Νοσοκομείο τής Λεμεσού, γιά νά πεθάνει εκεί και ήταν σχεδόν βέβαιο ότι θά πέθαινε καθοδόν, άφού μόλις έπαιρουσαν νά τόν άποσυνδέσουν από τά μηχανήμα-

τα τής έντατικής φαινόταν ότι θά πέθαινε. Ήταν ή νύχτα τής γιορτής του Άγίου Παΐσιου. Έγώ θά πήγαινα στόν ιερό ναό του Άγίου Παΐσιου και Άρσενίου στή Λεμεσό γιά τήν άγρυπνία. Μέ πήραν τηλέφωνο και μου τό είπαν. Φορούσα τό ράσο μου και τό σχήμα μου και ήμουν έτοιμος νά πάω στήν Έκκλησία γιά νά μήν περιμένει ό κόσμος. Μέ πήρε ή αδελφή μου τηλέφωνο. Άκουσα κλάματα. Κατάφεραν και τόν άποσυνδέσαν, όμως ήταν θέμα λεπτών νά πεθάνει. Άκουγα νά κλαίει ή μητέρα του και οί άνθρωποι γύρω του και άκουγα τή σειρήνα του άσθενοφόρου, τό όποίο μου είπαν ότι μόλις θά τόν μετέφερε στό Νοσοκομείο.

Συγκινήθηκα και λυπήθηκα τόσο πολύ και όπως είχα τήν εικόνα του άγίου Παΐσιου στό κελί μου, πήγα του άναψα ένα κερί και του είπα μέ όλη μου τήν ψυχή: «Σέ παρακαλώ Γέροντά μου, πήγαινε και θεράπευσε αυτό τό παιδί. Όπως έσύ άναβες τά κεράκια γιά τούς ανθρώπους, σου άνάβω κι εγώ αυτό τό κερί και πήγαινε και θεράπευσε αυτό τό παιδί και νά τό βοηθήσεις». Έπειτα πήγα στήν Έκκλησία. Φτάνοντας εκεί είπα σέ κάποιον του ναού νά μου δώσει δυό λαμπάδες. Άναψα μία στόν άγιο Παΐσιο και μία στόν άγιο Άρσένιο και παρακάλεσα ξανά τόν άγιο Παΐσιο νά βοηθήσει αυτό τό παιδί. Άρχισε ή άγρυπνία και προσευχόμεν συνεχώς νά βοηθήσει τόν νέο αυτό ό Θεός.

Μετά από λίγες μέρες όταν είδα έναν έντατικό γνωστό μου και τόν ρώτησα τί γίνεται μέ τό παιδί, αυτός μου άπάντησε ότι είναι μία χαρά, βγήκε από τήν έντατική και παραδέχθη και ό ίδιος ότι

τό παιδί θά πέθαινε. Και ό ίδιος ό γιατρός έκπληκτος διερωτόταν τί έγινε και τό έπομενο πρως τόν έβγαλαν από τήν έντατική!

Αυτά και πολλά άλλα θαύματα έκανε ό Γέροντας. Γι' αυτό νά επικαλείσθε τόν Γέροντα Παΐσιο όπως και όλους τούς Άγίους και βέβαια όχι νά λέμε μόνο ότι τόν γνωρίσαμε, αλλά και νά τόν μιμηθούμε και νά μοιάσουμε έστω και λίγο στήν άγία ζωή του, νά μιμηθούμε τή μεγάλη ταπείνωση πού είχε και τή μεγάλη άγάπη του γιά τόν Χριστό και τούς ανθρώπους. Έτσι ευαρέστησε στόν Θεό!

(άπό άπομαγνητοφωνημένη όμιλία)

Ἡ Μητέρα τοῦ Θεοῦ Μητέρα τοῦ κόσμου

τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Λήδρας κ. Ἐπιφανίου
Ἡγουμένου Ἰ.Μ.Μαχαιρά

Οπιὸ σπουδαῖος ἄνθρωπος μετὰ τὸν Θεάνθρωπο, εἶναι ἡ παναγία Μητέρα Του, ἡ κυρία Θεοτόκος Μαριάμ. Καὶ εἶναι σπουδαιότερα πάντων τῶν γηγενῶν, λόγῳ τοῦ ἐξέχοντος καὶ ὑπερέχοντος περιεχομένου τῆς καρδίας της. Καὶ τὸ περιεχόμενο τῆς καρδίας της, ταπεινώσις καὶ ἀγάπη. Καὶ αὐτὴ ἡ σπουδαιότητά της τὴν καθιστᾷ «τιμωτέραν τῶν Χερουβείμ καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ», ὑπερτέραν τῶν Θρόνων καὶ κυριωτέραν τῶν Δυνάμεων, ἀνωτέραν πάντων τῶν ποιημάτων καὶ Παναγίαν ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους.

Καὶ αὐτὴ ἡ ταπεινώσις της ἦταν ἡ αἰτία νὰ ἀξιωθεῖ νὰ γίνῃ Μητέρα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὡς Μητέρα τοῦ Θεοῦ τιμᾶται ἀπὸ τὸν Υἱὸν της πρεπόντως, ὅτι διὰ μέσου αὐτῆς ἐπισπᾶται τὸ θεῖον ἔλεος καὶ δίδεται στοὺς ἀνθρώπους. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ πρῶτο ἐπιφώνημα τῶν ἀνθρώπων στὶς δύσκολες στιγμὲς τῆς ζωῆς τους, εἶναι «Παναγία μου». Καὶ ἡ Παναγία ὡς πρεσβεύτειρα μεγάλης δυνάμεως, μεσιτεύει πρὸς τὸν Υἱὸν της καὶ Θεὸν γιὰ ὅλους μας καὶ γιὰ τὸν καθένα ξεχωριστά. Ὡς ἐκ τούτου, δικαίως ἀκούει παρὰ πάντων: «Χαίρε κλίμαξ ἐπουράνιε δι' ἧς κατέβη ὁ Θεός, χαίρε γέφυρα μετάγουσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν».

Ἐπιπροσθέτως, εἰς ἔνδειξιν τιμῆς καὶ ἀγάπης τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν πρὸς τὸ πρόσωπόν της, ἐορτάζεται πολλάκις κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χρόνου. Ἐξαιρέτως, τὸ ἀπώγειο τῆς τιμῆς καὶ μνήμης τῆς Θεοτόκου Μαριάμ προσφέρεται παρὰ τῆς Ἐκκλησίας τὸν μῆνα Αὐγούστου καὶ κορυφώνεται ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ μετὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Κοιμήσεώς της. Ὁ μῆνας Αὐγούστου προσφέρεται ἀπὸ

τὴν ἀνθρωπότητα στὴν Αὐγούστα μητέρα τοῦ Θεοῦ, στὴν Παντάνασσα Δέσποινα τοῦ κόσμου, βαθυσεβάστως καὶ εὐγνωμόνως γιὰ τὴν μεγάλη αὐτῆς εὐεργεσία, πρῶτον, νὰ συγγενέψῃ τὸν Θεὸν μετὰ τὸν ἄνθρωπον στὸ πρόσωπον τοῦ Υἱοῦ αὐτῆς καὶ Θεοῦ ἡμῶν Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ γενομένη Μητέρα Αὐτοῦ, καὶ δεύτερον, νὰ ἀναβιβάσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τὸν παραστήσῃ ἐνώπιον αὐτοῦ σεσωσμένον διὰ τῶν πρεσβειῶν της, γενομένη κηδεμόνας καὶ Μητέρα αὐτοῦ.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐγκαταλείποντας τὸν κόσμον αὐτόν, πρὸ τῆς κοιμήσεώς της, δίδοντας τὶς τελευταῖες παρακαταθήκες της πρὸς πάντας διὰ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ὑποσχέθηκε ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἀφήσῃ ποτὲ ὀρφανούς, λέγοντας: «Μὴ, φίλοι τοῦ Υἱοῦ μου, μὴ ποιήσητε πένθους, ἡμέραν τῆς μεταστάσεώς μου· μεμνημένοι δ' ὧν εἶπον ὑμῖν, οὐκ ἐάσω ὑμᾶς ὀρφανούς πώποτε, τὴν λύπην ἀπωσάμενοι, διδάξατε τὰ ἔθνη λέγειν· Ἀλληλουῖα» (Χαιρετισμοὶ εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου).

Ὁ λόγος τῆς Κυρίας Θεοτόκου εἶναι ἐγγύησις. Παρὰ ταῦτα, ἡ ἐγγύησις ἔχει ἐπισφραγισθεῖ διὰ πράξεων, τόσο σὲ προσωπικὸ ἐπίπεδο -ὁ καθένας ἔχει μαρτυρία τῆς ἐπικουρίας καὶ ἀμέσου βοηθείας τῆς Παναγίας μας- ὅσο καὶ σὲ ἱστορικὸ ἐπίπεδο - πλείστες μαρτυρίες ἐκκλησιαστικές, πολιτικές, ἐθνικές, παγκόσμιες, διαχρονικὰ καταχωροῦνται στοὺς αἰῶνες. Ὁ Ἀκάθιστος Ὕμνος εἶναι μία διαχρονικὴ ὑπενθύμησις, ὅπως καὶ τὰ ἑκατοντάδες τοπωνύμια, ἐπίθετα, ποιήματα, ὕμνοι, τροπάρια, ἅγιες εἰκόνες της, καθὼς ἐπίσης, ἡ ὀνοματοδοσία παιδιῶν.

Όλα αυτά συνθέτουν την τιμήν και την δόξαν που προσφέρονται ως μικρόν αντίδωρον και παιδων ψελλίσματα τῇ μητρικῇ ἀγάπῃ. Πλείστα ἐξ αὐτῶν συμμαζεμένα τὰ συναντοῦμεν κατὰ τὸν μῆνα Αὐγουστον. Ἔτσι, τὸ πρῶτο δεκαπενθήμερο ψάλλονται ὁ μέγας καὶ ὁ μικρὸς παρακλητικὸς κανόνας στὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο ἐναλλάξ, ἐνσωματωμένοι στὸν ἐσπερινό, ἐνῶ παράλληλα νηστεύομε ὡς προετοιμασία γιὰ τὴν κυριώνυμον ἑορτήν. Τὴν παραμονή, στὶς 14 Αὐγούστου, ἐορτάζομεν τὰ προεόρτια, ἢ 15ῃ εἶναι ἢ παγκόσμιος ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως, καὶ ἀπὸ τὶς 16 μέχρι τὶς 27 Αὐγούστου (κατὰ τὴν παλαιὰν παράδοσιν) εἶναι τὰ μετέορτα. Στὶς 28 Αὐγούστου ἔχομεν τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἑορτῆς, ὅπου ψάλλεται ἀπαράλλακτως ἡ ἀκολουθία τῆς κυριωνύμου ἡμέρας.

Τὴν δὲ τελευταίαν ἡμέραν τοῦ Αὐγούστου, τὴν 31ην, ἐορτάζομεν τὴν κατάθεσιν τῆς τιμίας ζώνης τῆς Θεοτόκου. Καὶ δὲν εἶναι τυχαίον τὸ γεγονός. Ἡ τιμία ζώνη, κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, δόθηκε ἀπὸ τὴν Κυρίαν Θεοτόκον στὸν Ἀπόστολον Θωμᾶν κατὰ τὴν μετάστασίν της, πρὸς πίστωσιν τῆς

παρησίας ποὺ βρῆκε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου ὡς Μητέρα Θεοῦ καὶ ἐπιβεβαίωσιν τῶν λόγων της ὅτι δὲν θὰ ἀφήσει τὸ ἀνθρώπινον γένος ὀρφανόν, ἀλλὰ φιλοστόργως θὰ παραμείνει ἐσαεὶ πρεσβύτερα, προστάτις, μεσίτις, σώτειρα, καὶ μὲ ἓνα συνοπτικὸν λόγο, Μητέρα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου ὁλοκλήρου.

Ἄς προσέλθωμεν λοιπὸν μηδὲν διστάζοντες ἢ δειλιῶντες, μὲ θερμὴν τὴν πίστιν, ἔχοντες πεποιθήσιν ἐπὶ τὴν μεγάλην τῆς πρεσβείαν, αἰσθανόμενοι ἀσφάλειαν μέσα στὶς μητρικὰς τῆς ἀγκάλας, καταθέτοντας τὰ αἰτήματά μας, τὰ προβλήματα μας, τὶς ἀγωνίες τῆς ψυχῆς μας, καὶ βέβαιοι γιὰ τὴν ἐκπλήρωσίν τους, τὴν λύσιν τους, τὴν εἰρηνοποίησιν τῆς ψυχῆς μας, ἄς ἀναφωνήσωμεν μετὰ τοῦ ὑμνωδοῦ: «Μακαρίζομέν σε πᾶσαι αἱ

γενεαί, Θεοτόκε Παρθένε· ἐν σοὶ γὰρ ὁ ἀχώρητος Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, χωρηθῆναι ἠδύοχησε. Μακάριοι ἐσμεν καὶ ἡμεῖς, προστασίαν σε ἔχοντες· ἡμέρας γὰρ καὶ νυκτὸς πρεσβεύεις ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ τὰ σκήπτρα τῆς βασιλείας ταῖς σαῖς ἰκεσίαις κρατύνονται· διὸ ἀνυμνοῦντες βοῶμέν σοι· Χαῖρε, Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ» (ὑπακοὴ ἀκολουθίας Κοιμήσεως Θεοτόκου).

Ἐκκλησία καί Ἐκκλησίες

τοῦ κ. Γεωργίου Ἰ. Μανιζαρίδη

Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς στὸν δεῦτερο λόγο του «Περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» γράφει: «Τὸ μὲν οὖν τοῦ ὀρθοῦ διαπεσεῖν κοινὸν ἐγένετο ταῖς ἐκκλησίαις ἀπάσαις, ἄλλοτε ἄλλη διὰ τοῦ μακροῦ χρόνου λυμηναμένου τοῦ χείρονος. Τὸ δὲ διαπεσοῦσαν μηκέτ' ἐπανελθεῖν μόνης τῆς τῶν Λατίνων ἐγένετο, καίτοι μεγίστης τε καὶ κορυφαίας οὔσης καὶ τῶν πατριαρχικῶν θρόνων ἐξόχου περιωπῆς· καὶ ταῦτὸν ταύτη συμβέβηκε, μεγίστη τῶν ἐκκλησιῶν οὔση, τῷ μεγίστῳ τῶν ζῶων ἐλέφαντι. Ὅν φασι μηδ' ὑπνοῦ καιρὸν ἐπ' ἐδάφους ἀνακλίνεσθαι πρὸς ἄνεσιν, τοῖς δὲ πλαγίοις ἄρθροις μικρὸν ἐποκλάζοντα διαναπαύεσθαι· ἂν δέ πού τι παθὼν καταπέση, μηκέτ' ἀνίστασθαι δύνασθαι». Καὶ συνεχίζοντας ὁ ἅγιος Γρηγόριος γράφει ὅτι αἰτία τῆς ἀδυναμίας τοῦ ἐλέφαντα νὰ σηκωθεῖ, ὅταν πέσει, εἶναι «τὸ βῆρος τοῦ σώματος καὶ ἡ πολυσαρκία», ἐνῶ τῶν Λατίνων «ὁ τύφος», ποὺ ἀποτελεῖ «πάθος ἀνίατον».

Ἐπάρχουν πολλὲς τοπικὲς ἐκκλησίες, ποὺ ὑπόκεινται σὲ πώσεις καὶ ἀνορθώσεις. Ἡ ἐκκλησία ὅμως τοῦ Χριστοῦ ὡς φανέρωση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι μία καὶ ἀδιαίρετη. Ἄλλωστε φύση καὶ σκοπὸς τῆς ἐκκλησίας εἶναι ἡ ἐνότητα τῶν πάντων. Ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ὁμολογοῦμε πίστη «εἰς μίαν ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν». Μὲ τὸ δεδομένο αὐτὸ ὁ χαρακτηρισμὸς χωρισμένων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν ὡς «ἀδελφῶν ἐκκλησιῶν» εἶναι θεολογικὰ ἐσφαλμένος. Ὅταν μάλιστα χρησιμοποιεῖται σὲ διαχριστιανικοὺς διαλόγους, γίνεται καὶ παραπλανητικός.

Ἀδελφὲς ἐκκλησίες κατὰ τὴν ἀκαινοτόμητη χριστιανικὴ Ἐκκλησιολογία ἦταν οἱ

ἐκκλησίες Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως πρὸ τοῦ σχίσματος. Μετὰ τὸ σχίσμα διασπάσθηκε ἡ ἀδελφότητα στὸ ἐκκλησιολογικὸ ἐπίπεδο. Βέβαια ὅλοι οἱ Χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, εἶναι μεταξύ τους ἀδελφοὶ σὲ ἄλλα ἐπίπεδα, ὡς ἀπόγονοι τοῦ Ἀδάμ κ.τ.λ. Ἐκκλησιολογικῶς ὅμως ἀδελφὲς ἐκκλησίες μετὰ τὸ σχίσμα εἶναι μεταξύ τους μόνο οἱ κατὰ τόπους ὀρθόδοξες ἐκκλησίες, ποὺ διατηροῦν τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως, τὴν κοινωνία τῶν αὐτῶν μυστηρίων καὶ τὸν οἰκουμενικὸ χαρακτήρα τους.

Ἄλλωστε μετὰ τὸ σχίσμα καὶ ἡ Ρώμη, ποὺ ἰσχυρίζεται ὅτι ἀποτελεῖ τὴν συνέχεια τῆς μίας ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, δὲν θεωροῦσε τίς ὀρθόδοξες ἐκκλησίες ὡς ἀδελφὲς ἐκκλησίες. Ἀπέφυγε μάλιστα νὰ χρησιμοποιεῖ τὸν ὄρο ἐκκλησία στὸν πληθυντικὸ ἀριθμὸ καὶ τὸν χρησιμοποιοῦσε μόνο στὸν ἐνικό, ἐννοώντας βέβαια ὡς μία ἐκκλησία τὴν δική της. Στὸ «Διάταγμα» τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ γιὰ τὸν Οἰκουμενισμὸ ἢ «ἀδελφικὴ κοινωνία τῆς πίστεως καὶ τῆς μυστηριακῆς ζωῆς» νοεῖται πάντοτε «κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγηση τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐδρας». Ἀντίστοιχα καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς «ἀδελφὲς ἐκκλησίες» χρησιμοποιεῖται γιὰ νὰ δηλώσει τὴν σχέση τῶν τοπικῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς μόνο μεταξύ τους, ὄχι ὅμως καὶ μετὰ τὴν ἴδια.

Ἡ χρῆση τοῦ χαρακτηρισμοῦ «ἀδελφὲς ἐκκλησίες» γιὰ νὰ δηλωθεῖ ἡ σχέση τῶν ὀρθόδοξων ἐκκλησιῶν μετὰ τὴν Ρώμη, ποὺ ἔγινε ἀργότερα ἀπὸ τὸν πάπα Παῦλο τὸν Στ', ἀποτελεῖ ἴσως χειρονομία καλῆς θελήσεως, ἀλλὰ αὐτὴ δὲν συνοδεύεται μετὰ κάποια δογματικὴ διόρθωση. Ἐξ ἄλλου μετὰ τὸ κείμενο τῆς «Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν Διδασκαλία τῆς Πίστεως» ἡ Ρώμη ἐπανέρχεται στὴν πα-

λαιότερη θέση της. Έτσι υποστηρίζεται με σαφή αλλά και σαφώς διπλωματική διάθεση ότι «ή μία, αγία, καθολική και αποστολική παγκόσμια εκκλησία δεν είναι αδελφή, αλλά μητέρα όλων επιμέρους εκκλησιών».

Κάθε ὀρθόδοξη τοπική εκκλησία προσεύχεται «ὑπὲρ τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν», πὺν εἶναι οἱ κατὰ τόπους ὀρθόδοξες ἀδελφές ἐκκλησίες, καὶ «ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως», πὺν εἶναι ὅλοι οἱ διασπασμένοι Χριστιανοὶ καὶ ὁλόκληρος ὁ κόσμος. Ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ δυτικοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ἀποτελεῖ τραγικὸ φαινόμενο στὴν ἱστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ. Καὶ ἡ ὀρθόδοξη ἐκκλησία, πὺν ἔχει τὴν συνείδηση τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας, δὲν μπορεῖ νὰ μὴν προσεύχεται καὶ νὰ μὴν ἐργάζεται γιὰ τὴν ἐνωση ὅλων τῶν Χριστιανῶν. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι βλέπει τὶς ἀποσχισμένες χριστιανικὲς ὁμολογίες ὡς «ἀδελφές ἐκκλησίες».

Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι καὶ ὁ πρόμαχος τῆς Ὀρθοδοξίας ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός χαρακτηρίζε ἀδιακρίτως τὶς ἐκκλησίες Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως ὡς ἀδελφές ἐκκλησίες δὲν φαίνεται νὰ εὐσταθεῖ. Ὅπως μαρτυροῦν σαφῶς τὰ «Πρακτικὰ» τῆς Συνόδου Φερράρας-Φλωρεντίας τοῦ Mansi, ὁ ἅγιος Μάρκος χαρακτηρίζει τὴν ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς ὡς «ἀδελφὴν» τῆς Λατινικῆς, μόνο ὅταν ἀναφέρεται στὴν πρὸ τῆς καινοτομίας τοῦ Filioque περίοδο. Στὴν συνέχεια ὅμως, ὅταν γίνεται λόγος γιὰ τὴν Σύνοδο, δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν χαρακτηρισμὸ αὐτόν. Ἡ φράση «πρὸς τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, μᾶλλον δὲ πρὸς τὰς ἀδελφάς», πὺν ἀποδίδεται σὲ αὐτόν καὶ ἀπαντᾷ σὲ ἔκδοση τῶν «Πρακτικῶν» τοῦ Gill βασισμένη σὲ ἄλλη χειρόγραφη παράδοση, φαίνεται πῶς

ἀποτελεῖ μεταγενέστερη προσθήκη, μετὴν ὁποία μάλιστα δυσχεραίνεται ἡ ὁμαλὴ ροὴ τοῦ κειμένου.

Βέβαια στὴν καθημερινὴ γλῶσσα χρησιμοποιεῖται ὁ ὅρος ἐκκλησία καὶ γιὰ τὶς διάφορες χριστιανικὲς ὁμολογίες. Αὐτὸ ἀποτυπώνεται καὶ στὴν κοινωνιολογικὴ ὁρολογία. Ὅπως εἶναι γνωστὸ, ἡ Κοινωνιολογία δὲν εἶναι, καὶ ὀφείλει νὰ μὴν εἶναι, ἀξιολογικὴ ἐπιστήμη, ἀλλὰ ἓνα εἶδος «γεωμετρίας» τῆς κοινωνικῆς πραγματικότητας, πὺν τυπολογεῖ τοὺς διάφορους κοινωνικοὺς σχηματισμούς. Ἐτσι στὴν κοινωνιολογικὴ ὁρολογία οἱ ὅροι «ἐκκλησία» καὶ «αἵρεση» χρησιμοποιοῦνται γιὰ νὰ δηλώσουν δύο βασικοὺς τύπους θρησκευτικῶν ἐνσωματώσεων χωρὶς καμία ἀξιολογικὴ ἢ θεολογικὴ διαβάθμιση. Ἡ «αἵρεση» δηλώνει θρησκευτικὴ ἐνσωμάτωση ἀνθρώπων, πὺν ἐντάσσονται σὲ αὐτὴν μετὰ προσωπικὴ τους ἐπιλογή, ἐνῶ «ἐκκλησία» δηλώνει καθιερωμένο θρησκευτικὸ θεσμὸ μετὰ μέλη ἐντασσόμενα μετὴν γέννησή τους.

Γιὰ τοὺς λόγους λοιπὸν αὐτοὺς ἡ χρῆση τοῦ ὅρου ἐκκλησία μετὰ θεολογικὴ σημασία εἶναι ἄστοχη καὶ λανθασμένη. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἓνας καὶ ἡ Ἐκκλησία του μία. Ὅποια χριστιανικὴ ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τὴν ὑπαρξη καὶ ἄλλης ἢ ἄλλων χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν μετὰ θεολογικὴ σημασία, προεξοφλεῖ ὅτι ἡ ἴδια δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ἐξ ἄλλου ἡ χρῆση τοῦ ὅρου ἐκκλησία σὲ θεολογικὸ ἐπίπεδο μετὰ κοινωνιολογικὴ σημασία εἶναι παραπλανητικὴ καὶ φαλκιδεύει κάθε οὐσιαστικὸ θεολογικὸ διάλογο. Σύμφωνα μετὰ τὴν ὀρθόδοξη Ἐκκλησιολογία ὁ ὅρος ἐκκλησία δὲν μπορεῖ νὰ καλύψει μὴ ὀρθόδοξους χριστιανικοὺς θεσμούς.

Ἀσκητικό ἦθος στή χρήση τοῦ κόσμου

τοῦ κ. Ἀνέστη Κεσελόπουλου

Καθηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Η ἄσκηση στήν ὀρθόδοξη πνευματική ζωή νοεῖται ὡς ἡ ἀναγκαία καὶ ἀδιάκοπη προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε νὰ μπορέσει νὰ διακρίνει τὸ θετικὸ ἀπὸ τὸ ἀρνητικὸ καὶ νὰ προσλάβει τὸ θετικὸ στή ζωὴ του· γιατί εἶναι ἀδύνατο νὰ ξεχωρίσει τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακὸ μὲ αἰσθητήρια πὺν ζητοῦν τὴν ἡδονή. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ αἰσθητική, διακριτική καὶ μὲ φόβο Θεοῦ μετοχή στὰ ἀγαθὰ τῆς δημιουργίας ἀντιδιαστέλλεται καὶ ἀντιπαρατάσσεται πρὸς τὴν ἀδιάκριτη καὶ ἐνήδονη χρήση τους, ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἡ δευτέρη δὲν γνωρίζει τὰ ὅρια τῆς χρείας, ἐγκυμονεῖ “τὸν φόβο τοῦ θανάτου” καὶ ἀπεργάζεται τὴν ἀλλοτριώσή του. Ἔτσι ἡ ἄσκηση καὶ ὁ ἀσκητικὸς ἀγὼνας σημαίνουν ἀπὸ μία ἄποψη ἀντίσταση στήν ἀλλοτριώση, δηλαδή ἀρνηση τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐξατμισθεῖ στήν περιρρέουσα καταναλωτική ἀτμόσφαιρα τῆς φιληδονίας καὶ τοῦ εὐδαιμονισμοῦ σὰν ἓνα ὁμοειδὲς σταγονίδιό της. Καὶ δὲν ὑπάρχει γιὰ τὸν ἄνθρωπο τραγικότερη μορφή ἀλλοτριώσεως ἀπὸ τὴ χρήση καὶ μετοχή στὰ κτίσματα καὶ τὰ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ χωρὶς ταυτόχρονη εὐχαριστία καὶ κοινωνία μὲ Ἐκεῖνον. Ἡ ἀλλοτριώση αὐτὴ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν πείσμονη ἄγνοια τοῦ Θεοῦ -παρὰ τὸν πλοῦτο τῶν δωρεῶν Του καὶ ἐνέχει ὅλη τὴν ὀδύνη τῆς διαζεῦξεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τῆς νεκρώσεως πὺν συνεπάγεται ἡ στέρηση τῆς ὄντως ζωῆς. Ὅπως ὑπογραμμίζει σχετικὰ ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Νεὸς Θεολόγος, οἱ ἄνθρωποι πὺν ἀγνοοῦν τὸν Θεὸ, ἐνῶ τρυφοῦν ἡδονικὰ μὲ τίς αἰσθήσεις τοῦ σώματος καὶ ἀγάλλονται μὲ τὰ ἀγαθὰ τῆς δημιουργίας ὡς ἄλογα ζῶα, ἀδυνατοῦν νὰ διακρίνουν τὸν Θεὸ ὡς δημιουργὸ καὶ χορηγὸ ὅλων αὐτῶν.

Ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ φιλαυτία εἶναι πάθη πὺν καλλιεργοῦνται ἰδιαιτέρως στὸν καταναλωτικὸ, ἀκρατὴ καὶ φιλήδονο ἄνθρωπο. Ἔτσι καταλαβαίνουμε γιατί ὁ ἅγιος Συμεὼν τονίζει ὅτι ἡ μετοχή στὰ ὑλικά ἀγαθὰ πρέπει

νὰ γίνεται ὄχι μόνο μὲ εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸ ἀλλὰ καὶ μὲ ἐγκράτεια καὶ ἀποφυγὴ τοῦ κοροσμοῦ καὶ τῆς ὑπερβολῆς. Μὲ τὴν ἀσκητική χρήση τοῦ κόσμου ὁ ἄνθρωπος παραιτεῖται ἔμπρακτα ἀπὸ τὸν ἐγωκεντρισμὸ του καὶ τὴν ἀπαίτηση νὰ ὑποτάσσει τὰ πάντα στὸ ἀτομικὸ του συμφέρον. Ἀγαπᾷ καὶ σέβεται τὸ περιβάλλον του καὶ δὲν προσπαθεῖ νὰ μεταφράζει τὴν ἀξία του σὲ ἀπρόσωπα χρήματα -μὲ ἄλλα λόγια σὲ ἀντικειμενικὲς μονάδες ὠφελιμιστικῆς χρήσεως- ἀλλὰ θεωρεῖ ὅσα τὸν περιβάλλουν ὡς πράγματα, δηλαδή ἀποτελέσματα πράξεως τοῦ δημιουργοῦ Θεοῦ.

Βλέποντας λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος τὰ ὑλικά ἀγαθὰ ὄχι ὡς καταναλωτικὰ στοιχεῖα καὶ ἀντικείμενα, ἀλλὰ ὡς “πράγματα” -πεπραγμένα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ-, ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ τὰ μεταμορφώνει μὲ ὀλόκληρη τὴ ζωὴ του σὲ γεγονότα προσωπικῆς σχέσεως καὶ κοινωνίας. Τότε ἡ σχέση αὐτὴ μὲ τὸν κόσμον γίνεται μιὰ ἔμμεση σχέση μὲ τὸν ποιητὴ τοῦ κόσμου, τὸν Θεὸ, ἐνῶ ἡ ἔμπρακτη ἀσκητική χρήση τοῦ κόσμου ἀποβαίνει μιὰ ἀδιάκοπη σπουδὴ καὶ πληροφορία γιὰ τὴν ἀλήθεια τοῦ κόσμου· μιὰ σπουδὴ πὺν καμιά ὀρθολογιστικὴ μελέτη ἢ “θετικὴ” ἐπιστήμη δὲν μπορεῖ νὰ ἐξασφαλίσει.

Στοὺς σημερινοὺς μάλιστα καιροὺς τῆς ἄμετρης ἐκμεταλλεύσεως, παραχρήσεως καὶ βιασμοῦ τοῦ περιβάλλοντος, τὸ ἀσκητικὸ καὶ ἀντικαταναλωτικὸ ἦθος πὺν προβάλλουν οἱ Πατέρες εἶναι ἰδιαιτέρως σωτήριο, ἀφοῦ καταδείχνει μὲ ποῖον τρόπο πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ περιορίζει τίς πλεονεκτικὲς του ὀρέξεις ἀπέναντι στή φύση, γιὰ νὰ βρῆσκει οὐσιαστικότερα καὶ ὀργανικότερα συνδεδεμένους μαζί της, ὅπως τὸν ἔχει δημιουργήσει ὁ Θεός.

Ὡστόσο θὰ ἦταν παράλειψη, ἂν δὲν ἀναφέραμε ὅτι ἡ ἀσκητική καὶ ἀντικαταναλωτική χρήση τοῦ κόσμου λειτουργεῖ καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς κοινωνικῆς δι-

καιοσύνης και τῆς ἀποδόσεως τῶν ἀγαθῶν στοὺς ἀνθρώπους πὺ τὸς ἀνήκουν ἐξ ἴσου καὶ τὰ στεροῦνται. Ἡ πλεονεξία, ἡ ἀπληστία καὶ ὁ καταναλωτικὸς βίος, πὺ ἀποτελοῦν βασικὴ αἰτία τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας, δὲν ἔχουν θέση στὴ ζωὴ τοῦ ἀληθινοῦ Χριστιανοῦ, πὺ ὀφείλει νὰ εἶναι αὐτάρκης μὲ τὴν ἔννοια τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἀναγκῶν τοῦ στὰ πραγματικὰ ἀπαραιτήτα. Ἡ ζωὴ του πρέπει νὰ ρυθμίζεται ἀπὸ τὴν ἄσκηση καὶ τὴν ἐγκράτεια καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν τρυφή, τὸν καταναλωτισμὸ, τὴν πολυτέλεια καὶ τὶς ψεύτικες - περιττὲς ἀνάγκες, πὺ δημιουργοῦνται ἀπὸ ἀνθρώπους πὺ ἔχουν τὸ “πνεῦμα τοῦ κόσμου τούτου”, γιὰ νὰ δικαιολογήσουν πὺ ὅσα κατέχουν καλύπτουν τὴ “χρεία” τους. Τὰ φυσικὰ πράγματα τοῦ κόσμου ἀνήκουν κατὰ κυριότητα στὸν Θεό. Ἐκεῖνος τὰ ἔδωσε κοινὰ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους παρέχοντάς τους μόνο τὸ δικαίωμα τῆς χρήσεως, μὲ σκοπὸ νὰ καλύπτουν ὅλοι τὶς ἀνάγκες τους καὶ ὄχι γιὰ νὰ τὰ ὑποτάσσουν στὴν κατοχὴ καὶ τὴ μόνιμη κτῆση τους. Ἡ θεώρηση αὐτὴ ἐντάσσεται στὸ γενικότερο ἀσκητικὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας, πὺ πρέπει νὰ χαρακτηρίζει τὴ ζωὴ ὄλων τῶν πιστῶν καὶ νὰ τοὺς ὀδηγεῖ σὲ σωστὴ χρῆση τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου. Αὐτὴ ἡ χρῆση ἔχει ὡς σκοπὸ τὴν κάλυψη βασικῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν καὶ δὲν ἐκπίπτει σὲ παράχρηση ἢ κατάχρηση τοῦ κόσμου.

Ἐδῶ πρέπει νὰ ὑπογραμμισθεῖ ὅτι καὶ ἡ ἔννοια τοῦ “οἰκονόμου τοῦ Θεοῦ” πὺ χρησιμοποιοῦν οἱ Πατέρες, δὲν ἔχει δογματικὴ χροιά καὶ δὲν πρέπει νὰ συνδέεται μὲ μιὰ προβολὴ τῆς ἀνισοκατανομῆς τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν στὸν Θεό. Ἡ ἀνισοκατανομή ὀφείλεται στοὺς ἀνθρώπους, πὺ διατάραξαν τὴν ἀρχικὴ ἰσονομία τοῦ Θεοῦ. Μὲ ἀφετηρία λοιπὸν τὴν κατάστασι αὐτὴ, πὺ διαμορφώθηκε ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ ὑπάρχει στὴν ἀνθρώπινη κοινωνία, οἱ Πατέρες μιλοῦν γιὰ τὸν ἀνθρωπο-οἰκονόμο τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ χρησιμοποιήσουν στὴ συνέχεια αὐτὴ τὴ θέση ὡς ἐπιχείρημα στὴν προσπάθειά τους νὰ πείσουν τοὺς πλουσίους νὰ δώσουν στοὺς πτωχοὺς τὰ περιττὰ πλοῦτή τους.

Ἐξάλλου, μαζί μὲ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου πάνω στὴ φύση, ὑπάρχει καὶ τὸ “δικαίωμα” τῆς φύσεως πάνω στὸν ἄνθρωπο, πὺ ὑπαγορεύει τὸν ἄμεσο σύνδεσμο τῶν οἰκονομικῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου μὲ βασικὲς οἰκολογικὲς ὑποχρεώσεις του. Ἐτσι τὸ ὕψος τῶν οἰκονομικῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ αὐξάνει κατὰ βούλησι, ἀκολουθώντας τὶς αὐξανόμενες ἀπαιτήσεις του, γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξι ὑπάρχουν τὰ οἰκολογικὰ ὅρια. Ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν ἐπιβίωσι δὲν μπορεῖ νὰ ἀσκείται σὲ βάρος τῆς φύσεως, γιὰ τὴν διαφορετικὰ ὁ οἰκολογικὸς - “κοσμικὸς” θάνατος θὰ φέρει καὶ τὸ τέλος τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Τὰ οἰκονομικὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα πρέπει νὰ ἔρθουν σὲ συμφωνία μὲ τὰ ὅρια καὶ τὶς βασικὲς προϋποθέσεις πὺ παρέχει ἡ ἴδια ἢ δημιουργία γιὰ τὴν ἐπιβίωσι τῆς ἀνθρωπότητας στὸ φυσικὸ τῆς περιβάλλον. Δὲν μποροῦν νὰ πραγματοποιοῦνται μὲ ἀνεξέλεγκτη οἰκονομικὴ ἀνάπτυξι, ἀλλὰ μὲ μιὰ ἀνάπτυξι πὺ θὰ συνοδεύεται ἀπὸ οἰκονομικὴ δικαιοσύνη στὰ πλαίσια τῶν “ὀρίων τῆς ἀναπτύξεως”. Ἡ οἰκονομικὴ δικαιοσύνη, πὺ συνίσταται στὴ διάθεσι καὶ τὴν κατανομή τῶν βιομηχανικῶν μέσων παραγωγῆς, πρέπει νὰ στραφεῖ στὴν ἐπιβίωσι καὶ τὴν κοινὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπιτευχθεῖ οἰκολογικὴ σταθερότητα στὴ συμβίωσι καὶ τὴν κοινὴ ζωὴ μὲ τὴν ἀποκαλούμενη “ἄλογη” δημιουργία. Οἰκονομικὴ καὶ οἰκολογικὴ δικαιοσύνη ἀλληλοπροϋποτίθενται καὶ μποροῦν ὡς ἐκ τούτου μόνο μαζί νὰ πραγματοποιηθοῦν. Ἄλλωστε αὐτὴ ἡ σύζευξι οἰκολογικῶν καὶ οἰκονομικῶν προβλημάτων προϋποτίθεται καὶ στὴν Καινοδιαθηκικὴ θεώρηση τοῦ θέματος, ὅπου ὁ ὅρος “οἰκονομία” ἔχει τὴν ἴδια ἔννοια μὲ τὸν σύγχρονο ὅρο “οἰκολογία”, πὺ σημαίνει διοίκηση, διαχείρισι καὶ φροντίδα τῶν πραγμάτων τοῦ οἴκου μὲ προσοχὴ καὶ λιτότητα.

(*Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Ἀνέστη Κεσελόπουλου, «Ἀνθρώπος καὶ φυσικὸ περιβάλλον. Σπουδὴ στὸν ἅγιον Συμεῶν τὸν Νέο Θεολόγο», Ἀθήνα 1991*)

Ὁ λόγος ὁ τοῦ Σταυροῦ δύναμις Θεοῦ ἐστίν

τοῦ κ. Σταύρου Ὀλύμπιου, Θεολόγου

Διευθυντοῦ τοῦ Γραφείου Ποιμαντικῆς Διακονίας Ι.Μ.Λ.

Ἡ γιορτή τῆς ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι πολύ παλαιά. Γνωρίζουμε ὅτι αὐτὴ ὑπῆρχε ἤδη τὸν πέμπτο αἰώνα καὶ καθιερώθηκε ὡς ἀνάμνηση ἑνὸς μεγάλου γεγονότος, τῆς εὐρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στὰ Ἱεροσόλυμα ἀπὸ τὴν Ἁγία Ἑλένη. Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς μεγάλης αὐτῆς Δεσποτικῆς ἐορτῆς ἀξίζει νὰ θυμηθοῦμε ὅτι ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου μας σημαδεύει τὰ πάντα στὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ στὴ ζωὴ τῶν χριστιανῶν.

Δέν ὑπάρχει κάτι πού νὰ γίνεται στὴν ἁγία μας Ἐκκλησία εἴτε στὴ ζωὴ τῶν εὐσεβῶν, τὸ ὁποῖο νὰ μὴν σφραγίζεται μὲ τὸν Τιμιο Σταυρό. Τὸ μυστήριό τῆς Θείας Εὐχαριστίας τελεσιουργεῖται μὲ τὴ σφραγίδα τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Σταυρικές εἶναι ὅλες οἱ εὐλογίες τῶν ἱερέων τῆς ἐκκλησίας μας. Καὶ στὴν καθημερινή μας ζωὴ ὅμως, ἀπὸ τὴν ὥρα πού θὰ ξυπνήσουμε ὡς τὴν ὥρα πού θὰ κατακλιθούμε, καὶ ἀπὸ τὴν ὥρα πού θὰ γεννηθοῦμε ὡς τὴν ὥρα πού θὰ παραδώσουμε τὴν ψυχὴ μας στὸν Θεό, ὁ Σταυρὸς σφραγίζει τὰ πάντα. Ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία μᾶς καλεῖ τὴν ἡμέρα αὐτὴ νὰ προσκυνήσουμε τὸ «τρισμακάριστο ξύλο» καὶ νὰ λάβουμε χάρη καὶ εὐλογία. Δέν ἀρκεῖ ὅμως μόνο αὐτό. Τὸ σημαντικότερο εἶναι νὰ πιστέψουμε στὴ δύ-

ναμη τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ μὲ προθυμία νὰ βαστάζουμε καθημερινά καὶ τὸν δικό μας σταυρό.

Ἡ μεγάλη αὐτὴ Δεσποτικὴ γιορτὴ μᾶς δίνει ἐπίσης τὴν εὐκαιρία νὰ σκεφθοῦμε καὶ ὀρισμένες βασικὲς ἀρχές καὶ ἀλήθειες τῆς πίστεως μας, οἱ ὁποῖες εἶναι συνυφασμένες μὲ τὴ θεολογία τοῦ Σταυροῦ. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ἡ ὁποία μόνη αὐτὴ διασώζει

τὴν ἀνόθευτη βιβλικὴ καὶ πατερικὴ διδασκαλία, ἀποδίδει τὴν προσήκουσα τιμὴ στὸν σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ ὡς τὸ κατεξοχὴν ὄργανο καὶ σύμβολο τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπινου γένους, σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν ποικίλη ἑτεροδοξία, ἡ ὁποία εἴτε ἀδιαφορεῖ νὰ ἀποδώσει τιμὴ στὸν Σταυρό, εἴτε πολεμᾷ εὐθέως Αὐτόν ὡς εἰδωλολατρικὸ σύμβολο, ὅπως γιὰ παράδειγμα οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβὰ, πού ἀντικατέστησαν τὴ λέξη Σταυρὸς μὲ τὴ λέξη πάσσαλος.

Ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου μας ἀποτελεῖ γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη χριστιανικὴ πίστη μας κορυφαῖο σύμβολο θυσίας καὶ ἁγιασμοῦ. Ὁ Σταυρόςμαζι μὲ τὴν Ἀνάσταση λειτουργοῦν ὡς δυὸ βασικοὶ ἄξονες πάνω στοὺς ὁποῖους κινεῖται ἡ ζωὴ τῶν πιστῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν. Ἡ Ἀνάσταση ἔπεται τοῦ Σταυροῦ

καί προϋποθέτει τόν Σταυρό καί ὁ Σταυρός προμηνύει τήν Ἀνάσταση. Πάνω σέ αὐτές τίς ἀρχές στηρίζεται ἡ θεολογία τοῦ Σταυροῦ καί ἡ σπουδαία σημασία του γιά τή ζωή τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ὁ Σταυρός πρὶν τή μεγάλη σταυρική θυσία τοῦ Χριστοῦ ἦταν ἐπαίσχυντο φονικό ὄργανο ἐκτέλεσης κακούργων. Ὅποιος πέθαινε στόν σταυρό χαρακτηριζόταν «ἐπι-κατάρατος». Ἀπό τήν ὥρα ὅμως πού ὁ σαρκωμένος Θεός πέθανε πάνω στόν σταυρό, Αὐτός κατέστη πηγὴ ἀπολυτρώσεως. Ἀπό μέσο θανατώσεως μεταβλήθηκε σέ ἀκένωτη πηγὴ ζωῆς. Ἀπό ἀποκρουστικό καί ἀπαισιο ὄργανο τῶν δημίων ἔγινε φωτεινό σύμβολο καί διάυλος εὐλογιῶν. Ἀπό ξύλο πόνου καί ὀδύνων κατέστη καταφύγιο ἀνάπαυσης καί χαρᾶς. Τό ιερότατο αὐτό σύμβολο εἶναι συνυφασμένο μέ τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό. Ἀπό Ἐκεῖνον ἀντλεῖ τήν ἀνίκητη δύναμη, τόν ἀγιασμό καί τή χάρη. Γιά αὐτό ἡ προσκύνηση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ σημαίνει προσκύνηση τοῦ ἴδιου τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἐνθύμηση τῆς ἀπολυτρωτικῆς θυσίας Του.

Ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ τήν ἐνοποιό δύναμη τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄν τό ξύλο τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ στήν Ἑδέμ ἔγινε πρόξενος κακοῦ καί δυστυχίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τό ξύλο τοῦ Σταυροῦ ἔγινε σημεῖο ἐπ'ἀνένωσης τῶν ἀνθρώπων στό σῶμα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τά δύο ξύλα πού συνθέτουν τό σύμβολο τοῦ Σταυροῦ, τό μέν κάθετο συμβολίζει τήν ἔνωση τῶν ἀνθρώπων μέ τόν Θεό, τό δέ ὀριζόντιο τήν ἔνωση τῶν ἀνθρώπων μεταξύ τους. Φυσικά ἡ ἔνωση τῶν ἀνθρώπων περνᾷ ἀναγκαστικά ἀπό τή σωστή σχέση ἀγάπης τους μέ τόν Θεό. Μέσα σ' αὐτή τή θεώρηση ἡ νέα ἐν Χριστῷ ἀνθρώπινη κοινωνία ἔχει διαφορετική ὑφή ἀπό τίς προχριστιανικές καί ἐξωχριστιανικές κοινωνίες. Ἡ ἐνοποιός δύναμη τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ἀδελφοποιεῖ τούς ἀνθρώπους, δημιουργώντας τήν κοινωνία τῆς ἀγάπης, τῆς ἀδελφοσύνης, τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς δικαιοσύνης καί τῆς εἰρήνης.

Ὁ μέγας ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν Παῦλος τονίζει συχνά στίς θεόπνευστες ἐπιστολές του ὅτι ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ εἶναι γι' αὐτόν καί γιά τήν Ἐκκλησία καύχησις: «ἐμοί δέ μή γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μή ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» διότι «ὁ λόγος γάρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μέν ἀπολυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δέ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστίν». Ἡ ἑλληνορθόδοξη παράδοσή μας ἔχει ὡς βάση τήν ἀρχή τοῦ ἀποστόλου Παύλου «εἰ δέ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καί συζήσωμεν αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστός ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει». Αὐτό μᾶς κάνει νά ξεχωρίζουμε ὡς ἄνθρωποι τῆς πίστεως καί νά ἀποβάλλουμε ἀπό πάνω μας τήν ἀπαισιοδοξία πού καταλαμβάνει «τούς μή ἔχοντας ἐλπίδα ἀναστάσεως».

Γιά νά μπορεῖ ὅμως ὁ ἄνθρωπος νά λάβει τόν θεῖο ἀγιασμό μέσω τοῦ Σταυροῦ εἶναι ἀπαραίτητο νά πιστέψει στόν λυτρωτή Χριστό καί στή σταυρική ἀπολυτρωτική Του θυσία. Ἐπίσης, πρέπει νά σταυρώσει καί αὐτός τόν ἑαυτό του ὅπως καί ὁ Χριστός, νά συσταυρωθεῖ μαζί του, ὄχι βέβαια κυριολεκτικά, ἀλλά νά σταυρώσει ὁ ἄνθρωπος τόν ἀμαρτωλό καί κακό ἑαυτό του, «ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς», ὅπως προτρέπει ὁ ἱερός ὑμνογράφος, «ἵνα καί συζήσωμεν αὐτῷ».

Ἡ μεγάλη γιορτὴ τῆς παγκόσμιας ὑψωσης τοῦ Τιμίου Σταυροῦ εἶναι μία ἀκόμα εὐκαιρία γιά ὅλους μας νά σκεφθοῦμε τίς ἄπειρες δωρεές τοῦ Θεοῦ στή ζωή μας καί νά στρέψουμε τό βλέμμα μας στό ἐκθαμβωτικό φῶς τοῦ Σταυροῦ, γιά νά διαλύσουμε τό σκοτεινό ἔρεβος τῶν ἀμαρτιῶν μας. Δέν ἔχουμε πολλές ἐπιλογές, ἢ ἀποδεχόμεστε τή λυτρωτική δύναμη τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ καί σωζόμεστε ἢ παραμένουμε δούλοι τῆς ἀμαρτίας καί φορεῖς τοῦ κακοῦ καί χανόμεστε. Ἡ κλήσις πρὸς τή λύτρωση εἶναι πάντα ἀνοιχτή, φτάνει νά πάρομε τή μεγάλη ἀπόφαση καί νά τήν ἀποδεχτοῦμε.

Ἐθισμός στὸν τζόγο: αἷτια-συνέπειες οἰκογενειακές προεκτάσεις

τοῦ κ. Ἀνδρέα Παναγιώτου BA/MSc Psy-Ψυχολόγου

Ο ἔθισμός στὸν τζόγο θεωρεῖται ὡς μία ἀπὸ τίς ἐξαρτήσεις σέ συμπεριφορές, παρόμοια μὲ τὴν ἐξάρτηση στὸ διαδίκτυο, στὴν ἀγορὰ διάφορων προϊόντων, στὰ ἠλεκτρονικὰ παιχνίδια κλπ. Τὰ σημερινὰ ἐπιστημονικὰ ψυχολογικὰ δεδομένα, ἀνάγουν τὴν ἐξάρτηση ἀπὸ τὸν τζόγο στὸ φάσμα τῆς προβληματικῆς τῆς διαταραχῆς τοῦ ἐλέγχου τῶν παρορμήσεων ἀλλὰ καὶ στὴν προβληματικὴ τῆς ἐξάρτησης. Κυρίαρχο χαρακτηριστικὸ σέ αὐτοῦ τοῦ τύπου τίς ψυχολογικὲς ἐξαρτήσεις καὶ συμπεριφορές εἶναι ὅτι δέν ὀφείλονται, οὔτε προκαλοῦνται ἀπὸ τὴν πρόσληψη κάποιας ψυχοδραστικῆς οὐσίας, ἀφοῦ τὸ αἶσθημα εὐφορίας καὶ ἡδονῆς πού αἰσθάνεται τὸ ἐξαρτημένο ἄτομο προέρχεται ἀπὸ οὐσίες πού τὸ ἴδιο τὸ σῶμα καὶ ὁ ἐγκέφαλος παράγουν.

Τὰ αἷτια τῆς ἐξάρτησης ἀπὸ τὸν τζόγο, μποροῦν νὰ διαφανοῦν μέσα ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν γενικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ἐξαρτημένων ἀτόμων, καὶ ἐντοπίζονται κυρίως σέ τρεῖς πτυχές τοῦ παθολογικοῦ τζόγου: α. τὴν παρορμητικότητα, β. τὸν ψυχαναγκασμὸ, γ. τὴν ἐθιστικὴ συμπεριφορὰ.

Ὅσον ἀφορᾷ στὴν παρορμητικότητα, ὁ ἐξαρτημένος-παθολογικὸς τζογαδόρος, δέν βιώνει καμία ἱκανοποίηση ἀπὸ τὰ συνηθισμένα, καθημερινὰ πράγματα καὶ καταστάσεις πού ὑπάρχουν στὴ ζωὴ του καὶ ἀναζητεῖ τὸν συναισθηματικὸ ἐρεθισμὸ καὶ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἀνηδονίας μέσα ἀπὸ τὴν ἐνασχόληση μὲ τὸν τζόγο, προσπαθώντας νὰ ζήσει μία ἐντονη συγκίνηση τζογάροντας, ὥστε στιγμιαία νὰ ἐκφορτιστεῖ συναισθηματικά. Μέσα σέ αὐτὸ λοιπὸν τὸ ψυχολογικὸ πλαίσιο, οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται

ἀστραπιαία καὶ οἱ συμπεριφορές προκύπτουν παρορμητικά, χωρὶς ἰδιαίτερη σκέψη καὶ χρῆση τῆς λογικῆς, ἐνῶ ὁ παθολογικὸς τζογαδόρος βρίσκεται σέ μία συνεχῆ ἔνταση καὶ ἀνησυχία πού τὸν ἐξαντλεῖ ψυχολογικά.

Ἀναφορικά μὲ τὸν ψυχαναγκασμὸ, ὁ ἐξαρτημένος «παίζει» ἀκατάπαυστα, ἔχοντας στὸ μυαλό του πῶς ἂν δέν βγεῖ ἀπὸ τὸ παιχνίδι, κάποια στιγμή ἢ τύχη του θὰ ἀλλάξει, θὰ τοῦ γυρίσει ἢ γρυσουζιά σέ καλοτυχία καὶ θὰ «πιάσει τὴν καλή». Αὐτὴ ἢ ψευδαίσθηση κατατρῶει τὸ μυαλό του καὶ δημιουργεῖ ἓνα φαῦλο κύκλο τοῦ τύπου «συνεχίζω καὶ τζογάρω, διότι ἂν δέν τὸ κάνω θὰ χάσω τὸ ποντάρισμα ἢ τὸ στοιχίμα μὲ τὸ ὅποιο θὰ ρεφάρω». Ὁ ψυχαναγκαστικὸς αὐτὸς φόβος ἀποτελεῖ τὸ δεύτερο κυρίαρχο αἷτιο τοῦ φαινομένου τῆς ἐξάρτησης ἀπὸ τὸν τζόγο.

Τέλος, σχετικὰ μὲ τὴν ἐθιστικὴ συμπεριφορὰ, ὁ σωματικὸς ἐθισμὸς σχετίζεται μὲ τὴ συναισθηματικὴ ἔνταση τὴν ὁποία ἐγκεφαλικά βιώνει τὸ ἄτομο κατὰ τὴ νευροδιαβίβαση, τὴν ὥρα πού «παίρνει» τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ στοιχήματος. Ἡ ἔνταση αὐτῆς τῆς ἀπόλαυσης βιώνεται στὸ μέγιστο ἐκείνη τὴ συγκεκριμένη στιγμή καὶ ἐναλλάσσεται μὲ συναισθήματα καὶ σκέψεις πού σχετίζονται μὲ τὴν ἐπιτυχία τοῦ κέρδους ἢ μὲ τὴν ἀπογοήτευση τῆς ἀτυχίας καὶ τῆς ἀποτυχίας τοῦ στοιχήματος.

Ἡ ἐξάρτηση ἀπὸ τὸν τζόγο καὶ ὁ ἐθισμὸς σέ αὐτόν, ἀποτελοῦν, ὅπως ἀναφέρω παραπάνω, μία ψυχικὴ πάθηση, ἢ ὁποία χρειάζεται εἰδικὴ ψυχοθεραπευτικὴ παρέμβαση γιὰ νὰ ἀντιμετωπιστεῖ καὶ προκαλοῦν σοβαρές συνέπειες στὸν ἐξαρτημένο, δημι-

ουργώντας την ίδια στιγμή έντονα αρνητικές προεκτάσεις για τό οικογενειακό του περιβάλλον.

Άναφορικά με τόν εξαρτημένο, αυτός διαγράφει μία πορεία πού όδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην καταστροφή. Χάνει σταδιακά τόν αυτοέλεγχό του και λειτουργεί αυτοκαταστροφικά. Διαθέτει όλα του τά χρήματα και τόν ελεύθερο χρόνο του στά τυχερά παιχνίδια, βάζοντας ως απόλυτη προτεραιότητά του τόν τζόγο. Ύποχρεώνει με τόν τρόπο του, συγγενείς και φίλους, νά τόν δανείζουν και χρησιμοποιεί τά χρήματα πού προορίζονταν για βασικές ανάγκες τής οικογένειας και του ίδιου, για νά παίζει. Παίζει κρυφά, λέει συνεχώς ψέματα, δέν παραδέχεται ότι έχει πρόβλημα και έναντιώνεται σέ όσους του τό υποδείξουν. Αποκόπεται από τόν οικογενειακό και κοινωνικό περίγυρο και καβγαδίζει με τούς πάντες. Συχνά, λόγω αυτών των συγκρούσεων, διαλύονται σχέσεις και γίνεται ανεπιθύμητος. Τελικά ή καθημερινότητά του «καταλαμβάνεται» από τό πάθος του και σέ περιπτώσεις πού ό έλεγχος χάνεται ολοκληρωτικά, προκύπτουν πío έντονες αρνητικές καταστάσεις, όπως χρήση σωματικής βίας, απόπειρες αυτοκτονίας, εγκληματικές πράξεις.

Σχετικά με τίς προεκτάσεις του έθισμού στον τζόγο στην οικογένεια του εξαρτημένου, αυτές είναι πολλές και πολυεπίπεδες. Έπηρεάζονται όλες οι πτυχές τής οικογενειακής ζωής και πολύ συχνά βλέπουμε ότι ταυτόχρονα με τή φθορά πού υφίσταται ό παθολογικός παίχτης, αντίστοιχη και ανάλογη φθορά επιδέχεται και ή οικογένεια. Πío συγκεκριμένα οι καυγάδες και οι έκρήξεις θυμού γίνονται καθημερινό φαινόμενο, ενώ τά ψέματα και ή απώλεια τής εμπιστοσύνης κυριαρχούν σέ ψυχολογικό επίπεδο και επίπεδο επικοινωνίας μέσα στην οικογένεια. Η οικογένεια κουράζεται ψυχολογικά από τήν έντονα καταστροφική συμπεριφορά του εξαρτημένου μέλους και συχνά απογοητεύεται και παραιτείται από τήν προσπάθεια αντιμετώπισης του προβλήματος. Σέ πρακτικό επίπεδο, ή οικογένεια χάνει πολύ

σημαντικό κομμάτι από τά χρήματα πού προορίζονταν για κάλυψη των δικών της αναγκών, με συνέπεια νά αντιμετωπίζει σοβαρά οικονομικά και όχι μόνο προβλήματα. Μέσα σέ αυτό τό πλαίσιο αναπτύσσονται και διάφορες άλλες ψυχολογικές δυσκολίες, με αποτέλεσμα πέρα από τόν χρήστη, νά καθίσταται αναγκαία και ή συμβουλευτική παρέμβαση και στην υπόλοιπη οικογένεια.

Κάποιες κατευθυντήριες γραμμές, ως προς τόν χειρισμό και τήν αντιμετώπιση ενός έθισμένου στον τζόγο από τήν οικογένειά του, είναι οι παρακάτω:

Αφήστε τον νά αντιμετωπίσει τίς συνέπειες του έθισμού. Μήν τόν δανείτε, διότι θά συνεχίσει νά παίζει.

Έπικοινωνήστε μαζί του για τίς αρνητικές επιπτώσεις πού έχει για όλη τήν οικογένεια ή συμπεριφορά του.

Δείξτε του ότι δέν θά ανεχτείτε τά πάντα. Βάλτε κανόνες και όρια.

Πάρτε προφυλάξεις και περιοριστικά μέτρα (όχι πιστωτικές, έλεγχος μετρητών, διαγραφή από λέσχες και καζίνο).

Δείξτε τήν απαραίτητη κατανόηση και ζητήστε βοήθεια από ειδικό.

Ό έθισμός στον τζόγο εξελίσσεται σέ μάστιγα για τή σύγχρονη κυπριακή οικογένεια και κοινωνία και ως τέτοια θά πρέπει νά αντιμετωπιστεί, ξεκινώντας από τήν πρόληψη, ώστε νά είμαστε σέ θέση νά αντιμετωπίσουμε όσο τό δυνατόν λιγότερες από τίς συνέπειες αυτής τής «κρυμμένης ασθένειας».

Ἡ ἐπίσκεψη τῆς Ἁγίας Εὐφημίας στόν Ὅσιο Παῖσιο

Στίς 26 Φεβρουαρίου 1974 (π.ῆ) ὁ Πατήρ Παῖσιος ἐπέστρεψε στό Ἅγιον Ὅρος. Τὴν ἐπόμενη ἡμέρα, 27 Φεβρουαρίου,

κατὰ τίς δέκα ἢ ὡρα τό πρωί, ἐνώ ἔκανε τὴν Ἀκολουθία τῶν Ὁρῶν μέ κομποσχοῖνι, ἄκουσε ξαφνικά χτύπημα στήν πόρτα καί μία ἀπαλή γυναικεία φωνή νά λέη: «Δι'εὐχῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν». Παραξενεύθηκε καί ρώτησε: «Ποιός εἶναι;». Ἄκουσε τὴν ἴδια φωνή νά λέη: «Ἡ Εὐφημία!». «Ποιά Εὐφημία; σκέφθηκε. Μήπως καμμά γυναίκα ἔκανε τὴν τρέλλα νά ἔρθη στό Ἅγιον Ὅρος;». Τό χτύπημα ἐπαναλήφθηκε τρεῖς φορές. Μέ τό τέταρτο χτύπημα, ἢ πόρτα, ἄν καί ἦταν κλεισμένη μέ σύρτη, ἄνοιξε μόνη της, καί μπήκε μέσα ἡ

Ἁγία Μεγαλομάρτυς Εὐφημία! Τὴν συνόδευε ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, ὁ ὁποῖος δέν μπήκε μέσα μαζί της, ἀλλά ἀμέσως ἐξαφανίσθηκε.

Ἡ Ἁγία ἔλαμπε ὀλόκληρη. Τά ἐνδύματά της, ὅπως καί τά πάνινα ὑποδήματα πού φοροῦσε, εἶχαν ἓνα οὐράνιο γαλάζιο χρώμα. Στὴν παρουσία της ὁ Ὅσιος ἔνωσε «εἰρήνη,

ἢ ὁποία ἔγινε θεία εὐφροσύνη». Ἀλλά, γιὰ νά βεβαιωθῆ τελείως ὅτι ἦταν πράγματι ἡ Ἁγία καί ὄχι δαιμονική φαντασία, τῆς ζήτησε νά προσκυνήσουν τὴν Ἁγία Τριάδα, λέγοντας: «Πές: Ἐἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός'».

Ἡ Ἁγία τό ἐπανελάβε ἀπαλά κάνοντας συγχρόνως καί μία μετάνοια, ὄχι ὅμως πρὸς τό Ἐκκλησάκι, ὅπως ἐκείνος, ἀλλά πρὸς τό κελλί του. Ὁ Ὅσιος παραξενεύθηκε, ἀλλά ἀμέσως κατάλαβε ὅτι ἡ Ἁγία κοίταζε πρὸς τό εἰκονάκι τῆς Ἁγίας Τριάδος, πού ἦταν κρεμασμένο πάνω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ κελλιοῦ του. «Πιό δυνατά», τῆς εἶπε.

Τό ξαναεἶπε ἡ Ἁγία λίγο πιό δυνατά.

-Πιό δυνατά, τῆς εἶπε καί πάλι.

Κι ἐκείνη τό ἐπα-

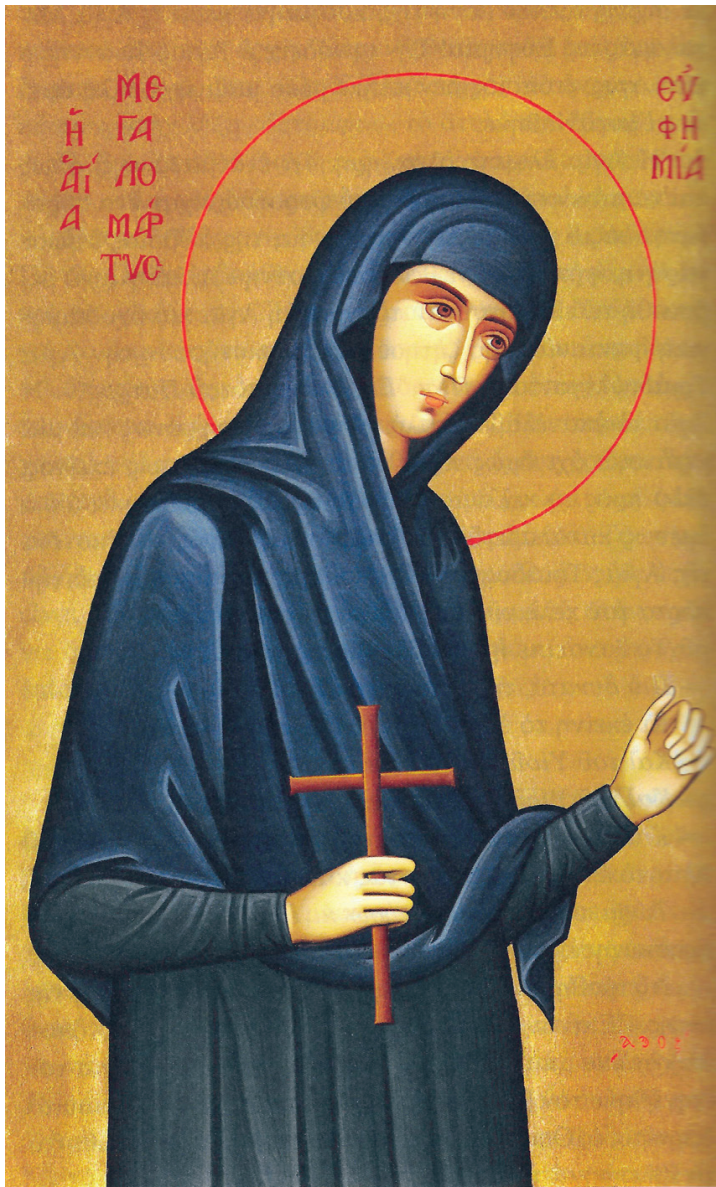
νέλαβε ἀκόμη πιό δυνατά.

-Καί τοῦ Υἱοῦ, εἶπε ὁ Ὅσιος.

-Καί τοῦ Υἱοῦ, ἐπανελάβε ἡ Ἁγία.

-Καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, συνέχισε ὁ Ὅσιος, καί ἡ Ἁγία τό ἐπανελάβε κάνοντας καί τίς μετάνοιες.

-Τώρα νά σέ προσκυνήσω κι ἐγώ, τῆς εἶπε καί τὴν προσκύνησε μέ εὐλάβεια.

Ασπάσθηκε τά πόδια της, τά χέρια καί τήν ἄκρη τῆς μύτης. Ἐπειτα κάθησαν στόν μικρό διάδρομο, ὅπου ὑπῆρχε ἕνα μπαουλάκι καί ἕνα σκαμνάκι, καί ἡ Ἁγία τοῦ διηγήθηκε τόν βίο καί τά μαρτύριά της. Τήν ὥρα πού τά διηγείτο, ὁ Ὅσιος δέν τά ἄκουγε ἀπλῶς, ἀλλά ἔνιωθε ὅτι τά ἔβλεπε καί τά ζοῦσε.

-Πῶς ἄντεξες τόσα μαρτύρια; τήν ρώτησε.

-Ἄν ἤξερα πόση δόξα ἔχουν οἱ Ἅγιοι στόν Οὐρανό, θά ἤθελα νά περάσω ἀκόμη μεγαλύτερα μαρτύρια, ἀπάντησε ἡ Ἁγία.

Ἐπειτα τήν συμβουλευθήκε γιά τρία θέματα πού τόν ἀπασχολοῦσαν: Τό ἕνα θέμα ἦταν ἐκκλησιαστικό. Τοῦ εἶχαν ζητήσει τήν γνώμη του γιά ἕνα ζήτημα, καί ἡ Ἁγία τοῦ ἐπιβεβαίωσε ὅτι ἡ ἀπάντηση πού εἶχε δώσει ἦταν σωστή. Τό δεύτερο ἦταν ἡ ἔκδοση τοῦ Βίου τοῦ ἁγίου Ἀρσενίου καί τό τρίτο θέμα ἦταν δύο ζητήματα πού ἀφοροῦσαν τό Ἡσυχαστήριο.

Ὅταν ἡ Ἁγία ἔφυγε, ἄφησε τόν Ὅσιο σέ κατάσταση «θείας τρέλλας». Ἐμεινε κλεισμένος στό Καλυβάκι του, μέσα στήν παραδεισένια ἀτμόσφαιρα πού εἶχε φέρεи ἡ Ἁγία μέ τήν ἐπίσκεψή της καί ὅπου ἦταν διάχυτη μία οὐράνια εὐωδία. Ὁ νοῦς του ἦταν προσηλωμένος στήν ιερή μορφή της, ἡ δέ καρδιά του κόντευε νά σπάσει ἀπό γλυκειά ἀγάπη καί ἀνέκφραστη χαρά. «Μέ παλάβωσες, μέ παλάβωσες, Ἁγία Εὐφημία! φώναζε. Ξέρεις πῶς μέ ἔκανες; Τέτοια λεπτή γλυκύτητα!».

Ἐπειτα ἀπό δώδεκα μέρες ὁ Ὅσιος ἐπισκέφθηκε τό Ἡσυχαστήριο, θέλοντας νά κάνη καί τίς Ἀδελφές κοινωνούς τῆς οὐράνιας εὐφροσύνης πού ὁ ἴδιος ζοῦσε. Τίς ἡμέρες πού ἔμεινε ἐκεῖ ἦταν φανερό ὅτι ζοῦσε ἀκόμη στήν ἀτμόσφαιρα τῆς θείας ἐπισκέψεως. Ἐνα βράδυ μία Ἀδελφή τόν βρήκε νά ἀσπάζεται μέ θερμό πόθο μία εἰκόνα τῆς Ἁγίας Εὐφημίας. Ἦταν ὅλος ἀλλοιωμένος ἀπό θεία ἀλλοίωση. Καί, καθῶς κόχλαζε μέσα του ἡ θεία ἀγάπη, ὁ ἀέρας τῆς ἀναπνοῆς του ἔβγαινε ἠχηρός, σάν θερμός ἀτμός. Ἡ κατάσταση αὐτή ἔμοιαζε μέ ἐκείνη πού τέσσερις μῆνες νωρίτερα εἶχε περιγράψει σέ ἐπιστολή του: «Ἡ ἀκριβή ἀγάπη πρὸς τόν Θεό, μέ τίς θυσίες της, γλυκοβράζει τήν καρδιά, καί σάν τόν ἀτμό πετιέται ὁ θεῖος ἔρω, ὁ ὁποῖος δέν μπορεῖ νά συγκρατηθῆ, καί ἐνώνεται μέ

τόν Θεό».

Ἀργότερα, εἰς ἀνάμνησιν αὐτῆς τῆς θείας ἐπισκέψεως ὁ Ὅσιος ἔγραψε ἕνα τροπάρειο πού τό ἔψαλλε «ἐν ὅλη καρδίᾳ», ὅταν ἦταν μόνος του: «Ποίους εὐφημῶν ἄσμασιν εὐφημῶμεν τήν Εὐφημίαν, τήν καταδεχθεῖσαν ἀπό ἄνωθεν καί ἐπισκεφθεῖσαν κάτοικον μοναχόν ἐλεεινόν ἐν τῇ Καψάλα. Ἐκ τρίτου τήν θύραν πάλιν τοῦ ἔκρουσε, τετάρτη ἠνοιχθή μόνη ἐκ θαύματος καί εἰσελθοῦσα μέ οὐράνιον δόξαν, τοῦ Χριστοῦ ἡ Μάρτυς, προσκυνοῦντες ὁμοῦ Τριάδα τήν Ἁγίαν βεβαιοῦσα οὕτω τήν ἀσφάλειαν τῆς εἰρήνης καί τῆς θείας εὐφροσύνης».

Βοήθησε ἐπίσης τίς Ἀδελφές νά ἀγιογραφήσουν καί τήν εἰκόνα τῆς Ἁγίας Εὐφημίας σέ στάση νά χτυπάη τήν πόρτα τοῦ Κελλιοῦ του. Ἐνα ξύλινο εἰκονάκι μέ φωτογραφία αὐτῆς τῆς εἰκόνας τό εἶχε γιά πολύ καιρό ἐπάνω στό προσκέφαλό του, στό κελλί του στό Ἅγιον Ὅρος. Τό εἰκονάκι αὐτό, ἀπό τούς συνεχεῖς θερμοῦς ἀσπασμούς του, ξεφλουδίσθηκε, καί δέν φαινόταν πλέον ἡ μορφή τῆς Ἁγίας, ἔφυγε ἀπό τό χαρτί καί τυπώθηκε στήν καρδιά του. «Οἱ Ἅγιοι, ἔγραψε ὁ Ὅσιος σέ ἐπιστολή του, χαίρονται, ὅταν τυπώνονται στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν ἀσπάζεται ὁ Χριστιανός τίς ἅγιες εἰκόνες καί ζητάει βοήθεια, ἐάν ἔχη εὐλάβεια, μέ τόν ἀσπασμό πού κάνει μέ τήν καρδιά του ρουφάει ὄχι μόνον τήν Χάρη τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας ἢ τῶν Ἁγίων, ἀλλά ρουφάει μέσα στήν καρδιά του καί τόν Χριστό ὀλόκληρο ἢ τήν Παναγία ἢ τούς Ἅγίους, καί τοποθετοῦνται πιά στό Τέμπλο τοῦ Ναοῦ του. Ἐνάος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὁ ἄνθρωπος».

Ἡ μεγάλη του ἀγάπη γιά τήν «Μεγάλη αὐτή Ἁγία, ἡ ὁποία, ἐνῶ τοῦ ἦτο ἄγνωστη, τοῦ ἔκανε αὐτήν τήν μεγάλη τιμή», ἔκαιγε ἄσβεστη μέσα του, μέχρι τήν ἡμέρα πού, εἴκοσι χρόνια ἀργότερα, τό 1994, τήν ἐπομένη τῆς ἐορτῆς της, πῆγε νά τήν συναντήσῃ στόν Παράδεισο.

(ἀπό τό βιβλίο «Ὁ Ἅγιος Παΐσιος ὁ Ἁγιορείτης» Ἱερὸν Ἡσυχαστήριον «Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος»)

Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον...

Ἀρχιμ. Νικόλαος Σιδεράς

τοῦ Πρωτ. Μιχαήλ Α. Μιχαήλ

Στίς 10 Ἰουλίου 2016, ἡμέρα Κυρίου, στίς 12:30 τό μεσημέρι, ἔφυγε σέ ἡλικία 84 ἐτῶν, ἀπό τά ἐγκόσμια γιά τά ὑπέρ κόσμια, ἀπό τή φθορά στήν ἀφθαρσία, ὁ γνωστός ἀνά τό παγκύπριο φλογερός καί πύρινος ἱεροκήρυκας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος Σιδεράς.

Τό σκήνωμα τοῦ πολυσέβαστου π. Νικολάου ἐκτέθηκε τήν Τρίτη 12 Ἰουλίου σέ λαϊκό προσκύνημα, ἀπό τίς 13:00-16:00, ὅπου τόν ἀποχαιρέτησαν πλήθος πατέρων καί κόσμου. Σέ κλίμα συγκίνησης τελέστηκε ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία τοῦ τυπικάρη, γέροντα π. Νικολάου Σιδερά, στόν Μητροπολιτικό

ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς, προεξάρχοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Ἀθανασίου, συμπαραστατουμένου ὑπό τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου καί πολλῶν κλη-

ρικῶν τῆς Μητροπόλεως μας, ἀλλά καί ἄλλων Μητροπόλεων. Στή συνέχεια τό σκήνωμα μεταφέρθηκε μέ πομπή στήν Ἱερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ, ὅπου τελέστηκε κατὰ τή μοναστική τάξη ἡ ταφή τοῦ μακαριστοῦ Γέροντα.

Τά λόγια γιά νά περιγράψει κανεῖς τό μεγαλεῖο αὐτοῦ τοῦ μεγάλου ἱερωμένου ἀνδρός εἶναι φτωχά. Ἄς ἀρχίσουμε ὅμως ἀπό τά πρῶτα στάδια τῆς ζωῆς του.

Γεννήθηκε τήν 1η Σεπτεμβρίου 1932 στήν Ὁρά Λάρνακος ἀπό ἀπλοϊκοῦς γονεῖς, τόν Γεώργιο Σιδερά, σιδηρουργό στό ἐπάγ-

γελμα καί τή Μυριάνθη Προφήτη, οἰκοκυρά καί ἦταν τό μοναχοπαίδι τῆς οἰκογένειας. Τά πρῶτα του γράμματα διδάχθηκε στό δημοτικό σχολεῖο τοῦ χωριοῦ του ἀπό τό 1939-1945. Στή συνέχεια ὡς δόκιμος μοναχός, πού ἐργαζόταν καί ὡς τυπογράφος στό τυπογραφεῖο τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, φοίτησε στό Παγκύπριο Γυμνάσιο ἀπό τό 1945-1951. Στίς 5 Ὀκτωβρίου 1952, σέ ἡλικία 20 χρονῶν, χειροτονήθηκε Διάκονος ὑπό τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Μακαρίου Γ΄ στά Ἄρδανα τῆς ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου. Τό 1954 μετέβη στήν Ἀθήνα γιά σπουδές, ὅπου φοίτησε στό Τμήμα Θε-

ολογίας τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀπό τό 1954-1959 καί παράλληλα ὑπηρετοῦσε ὡς Διάκονος στούς ἱερούς ναοῦς ἁγ. Εἰρήνης Αἰόλου, ἁγ. Δημητρίου Παλαιοῦ Ψυχικοῦ Ἀθηνῶν καί ἁγ. Βασιλείου Πειραιῶς. Στίς

2 Αὐγούστου 1959 χειροτονήθηκε πρεσβύτερος καί τήν ἴδια μέρα προχειρίστηκε σέ Ἀρχιμανδρίτη ὑπό τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Κιτίου κ. Ἀνθίμου στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς. Ἀπό τότε ἀνέλαβε τό Γραφεῖο Θρησκευτικῆς Διαφωτίσεως τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Κιτίου, ὅπου παρέμεινε στή θέση αὐτή γιά μία δεκαετία, μέχρι τό 1969.

Ἀπό τό 1969 μέχρι τό 1972 ὑπηρέτησε στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας ὡς ἐφημέριος στήν ἐνορία τοῦ ἁγίου Νεκταρίου Λονδίνου. Τήν περιο-

δο αυτή παρακολούθησε ως ακροατής στο Kings College Λονδίνου μαθήματα Καινής Διαθήκης. Τό 1972 επέστρεψε στην Κύπρο και μέχρι τό 1973 υπηρέτησε και πάλι την Ίερά Μητρόπολη Κιτίου μέχρι πού έγινε ο διαχωρισμός της σέ δυό Μητροπόλεις, Κιτίου και Λεμεσού και από τό 1973 παρέμεινε ως μαχητής κληρικός της Ίεράς Μητροπόλεως Λεμεσού και Προϊστάμενος στην ένορία αγίας Τριάδος Λεμεσού.

Μέσα από την ένεργό δράση του υπήρξε γνήσιος ιεραπόστολος και καθοδηγητής. Πόσοι από έμάς τούς νεώτερους ιερείς δέν έχουμε διδαχθεί από τόν τεράστιο πλούτο των λειτουργικών του γνώσεων αλλά και για την όλη στάση και συμπεριφορά μας κατά την τέλεση της ιεουργίας! Πολλοί είναι αυτοί

πού βοηθήθηκαν από τό τότε νεοσύστατο ταμείο αγάπης, τού οποίου υπήρξε ιδρυτής. Πόσοι γνώρισαν την αγάπη και την οικονομία τού Θεού κάτω από τό πετραχήλι του στό μυστήριο της ιεράς έξομολογήσεως

άλλά και μέσα από τά Ίερά Μυστήρια της Έκκλησίας μας, μέσα από τίς άμέτρητες όμιλεις του στην ΟΧΕΝ, στίς κατασκηνώσεις της Ίεράς Μητροπόλεως μας, μέσα από τίς εβδομαδιαίες άντισταρειακές όμιλεις σέ διάφορες συγκεντρώσεις αλλά και μέσα από τή γραφίδα του σέ δημοσιεύσεις διαφόρων χριστιανικών έντύπων, όπως στόν Όρθόδοξο Παρατηρητή, στό περιοδικό της Μητροπόλεως μας Παράκληση κ.ά.

Υπήρξε γνήσιος ιεραπόστολος στίς χώρες πού δέν ήταν ακόμη διαδεδομένος ό χριστιανισμός, όπως στό Μαλάουι της Άφρικής τό 1980, αλλά και σέ μία δύσκολη περίοδο της Άλβανίας (1993), κατά την

όποία οί άνθρωποι δέν είχαν τή θρησκευτική έλευθερία έκφρασης της πίστης τους στόν Χριστό. Κατά την εκεί παραμονή του μετέφερε ρουχισμό, τρόφιμα και βάπτισε αρκετούς. Θυμάμαι πόσες οικογένειες στην Κύπρο είχε παροτρύνει νά αναλάβουν παιδάκια από την Άλβανία και νά τούς στέλνουν μηνιαίο βοήθημα.

Στίς 5 Όκτωβρίου 2002 ή Ίερά Μητρόπολή μας τόν τίμησε επάξια για τή συμπλήρωση των πενήντα χρόνων ιερωσύνης του και μακρόχρονης προσφοράς του στην Έκκλησία. Τόν Ίανουάριο τού 2005 έγινε άποδεχτή από τόν Πανιερώτατο Μητροπολίτη Λεμεσού κ.Αθανάσιο ή οικειοθελής παραιτήσή του εκ της θέσεως τού εφημερίου της Άγίας Τριάδος. Συνέχισε όμως νά δια-

κονεί τή Μητρόπολη μέ τόν ίδιο ζήλο βοηθώντας την σέ διάφορες ανάγκες πού είχε, είτε λειτουργώντας ως κληρικός όπως κάθε πρώτη Κυριακή τού μηνός, Χριστούγεννα και Πάσχα λειτουργούσε στόν άγιο Έπίκτητο Μονής και

άλλου, είτε κηρύττοντας τόν λόγο τού Θεού ως ιεροκήρυκας, είτε εξηγώντας και ανάλυνοντας κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης σέ εκπομπές τού Ραδιοσταθμού της Μητροπόλεως μας. Συμμετείχε δέ πρós παραδειγματισμό μας μέ προθυμία στίς ιερατικές συνάξεις σέ κάθε κάλεσμα της Μητροπόλεως μας στή Λεμεσό ή στόν Σαϊττά.

Ό μακαριστός γέρον Μωϋσής Άγιορείτης έλεγε κάποτε πώς «οί κηδεεις των μοναχών έχουν έναν αναστάσιμο χαρακτήρα. Οί μοναχοί δέν κλαίνε, διότι βιώνουν την Ανάσταση τού Χριστού προσδοκώντας τή δική τους ανάσταση». Και όμως σέ τέτοιες περιπτώσεις, παρά τή βεβαιότητα της προ-

γεύσεως του Παραδείσου και της Αναστάσεως, δεν μπορεί να υπάρξει χαρά. Μόνον μία βαθιά χαρμολύπη. Χαρά λόγω της βεβαιότητας ότι ο κεκοιμημένος ιερομόναχος εύφραίνεται στον κόλπο του Άβραάμ, μά και λύπη απορρέουσα από τη βεβαιότητα ότι ο αγαπητός μας παπά Νικόλας δεν θα είναι πλέον κοντά μας, να μάς συμβουλευεί και να μάς παραμυθεί.

Όταν ένας αξιολόγος άνθρωπος φεύγει από τη ζωή συνηθίζεται να εκφωνείται επικήδειος λόγος ή να γράφονται άρθρα σχετικά με τη ζωή, τη δράση και την προσφορά του αποδημήσαντος. Οι πρόγονοί μας από αρχαιοτάτων χρόνων πίστευαν ότι η αρετή, ή τιμότης και η προσφορά πρέπει να βραβεύονται, γιατί όπου βραβεύεται η αρετή, εκεί ξεφυτρώνουν άριστοι άνθρωποι. Ο Περικλής στον επιτάφιο αναφέρει: «ἄθλα γάρ οἷς κείται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖς δέ και ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσι». Και επειδή ο εκδημήσας, αγαπημένος μας π. Νικόλαος Σιδεράς, ήταν ένα αξιολόγο άτομο, γεμάτος από αγάπη, προσφορά και καλοσύνη για τους πάσχοντες συνανθρώπους μας, αξίζει να γράψουμε δυό λόγια αντάξια της μεγαλοσύνης του.

Όσοι είχαμε την τιμή και την ιδιαίτερη εύλογία να τον γνωρίσουμε ή να υπηρετήσουμε κοντά του ως διάκονοι είτε ως ιερείς, πράγμα που ευτύχησα και τά δυό, πιστεύω δεν θα μπορούσαμε ποτέ να τον ξεχάσουμε για τη φιλομάθειά του, τη γλυκύτητα της φωνής του, τις γνώσεις του και πάνω απ' όλα για την ακρίβεια των λόγων του μέσα από τά φλογερά του κηρύγματα.

Θά μπορούσε κανείς να γράψει σελίδες ολόκληρες για τό μεγαλείο της ψυχής του, την καλοσύνη, τις αρετές του, τις γνώσεις του στα εκκλησιαστικά και έθνικά θέματα, αλλά και για την αφοσίωσή του και την αγωνία του για την ιδιαίτερή μας Πατρίδα την Κύπρο και την Ελλάδα. Αλλά οι στιγμές είναι δύσκολες και εγώ που είχα τη μεγάλη τιμή και ευθύνη να συνδέομαι πνευματικά μαζί του, φοβούμαι μήπως με τά φτωχά μου λόγια δεν αποδώσω τά πρέ-

ποντα και σμικρύνω τό μεγαλείο του, ἄς μέ συγχωρέσει απ' εκεί πού βρίσκεται.

«Ὁ Κύριος ἔδωσε, ὁ Κύριος ἀφείλατο, εἶη τό ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον». Τό μόνο πού μπορούμε εἶναι νά στραφοῦμε πρὸς τόν Κύριο και νά τόν παρακαλέσουμε μέ αὐτά τά λόγια: «Σύ Κύριε πού κόσμους κυβερνάς, Σύ πού εἶσαι ἡ πηγὴ τῆς ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀλήθειας και τῆς εὐσπλαχνίας, ρίξε τό βλέμμα σου σέ ὅλους ἐμάς, πού νοιώθουμε τήν ὀρφάνια».

Ἡ καταγωγή του και ἡ ἀνατροφή του, μέσα σέ μία οἰκογένεια τοῦ χωριοῦ ἀπλοϊκή ἀλλά μέ σταθερές και ξεκάθαρες ἑλληνοχριστιανικές ἀρχές, ὁ Θεός τοῦ χάρισε χαρίσματα και ικανότητες ὅπως τό ἄξιζε. Διακρίθηκε και ἀναγνωρίσθηκε ἀπό τό κοινωνικό σύνολο, ἀσχέτως ἂν ἀδικήθηκε και ἤπια τό πικρό ποτήρι τῆς περιθωριοποίησης γιά τήν εἰλικρίνεια και τήν εὐθύτητα τοῦ λόγου του και γιά τήν ἐντιμότητα και ικανότητα στήν ὑπεράσπιση τῶν ἀδικουμένων και κατατρεγμένων μέ τή δύναμη τῆς ψυχῆς και τοῦ λόγου του. Οἱ συζητήσεις μαζί του ἦταν εὐχάριστες, ωφέλιμες και δημιουργικές, διότι ἦταν ἄτομο μέ εὐρύ μυαλό και εἶχε ἀπόψεις κρυστάλλινες σέ πολλά ἐκκλησιαστικά, ἔθνικά και κοινωνικά θέματα. Τό ὕφος του ἦταν πάντοτε ἀναλόγως τοῦ θέματος πού παρουσιαζόταν. Ποτέ δέν δεχόταν κατηγορίες και ὕβρεις γιά κανένα, και δέν κακολογούσε κανένα. Τά λόγια του ἦταν σοφά και μετρημένα και τό βλέμμα του ἤρεμο, πού σέ γέμιζε μέ σιγουριά και μέ γαλήνη. Ἐφυγε και ἄφησε σέ ὅλους τούς γνωστούς και φίλους, σέ ὅλα τά πνευματικά του παιδιά στήν Κύπρο ἢ τό ἐξωτερικό, ἕνα δυσαναπλήρωτο κενό. Δέν θά ξεχασθεῖ. Δέν θά τόν ξεχάσουμε, γιατί τό φῶς και ἡ καλοσύνη πού σκόρπισε μέ τό πέρασμά του ἀπό τόν πρόσκαιρο αὐτόν κόσμο, δέν θά σβήσει ποτέ. Πάντα θά τόν θυμόμαστε, θά τόν μνημονεύουμε και θά τόν ἀγαποῦμε. Αἰωνία ἄς εἶναι ἡ μνήμη του. Πλέον θά ἐνωνόμαστε στή προσευχή και στό κοινό Ποτήριο τῆς Θείας και ἱερᾶς Λειτουργίας ! Ἀμήν. Ἄς ἔχουμε τήν εὐχή του.

Νεομάρτυρας τῆς Κυπριακῆς τραγωδίας τοῦ 1974

«Τόν σκοτώσα, ἀλλά ἀκόμα ὑποκλίνομαι μέ σεβασμό ἀπέναντί του»

Κοντά στήν περιοχή τῆς Κυθραίας (Ντεγιρμενλίκ), ἡ ὁποία βρίσκεται βορειοδυτικά τῆς Λευκωσίας καί νοτιοανατολικά τῆς Κυρήνειας, ἄν δέ μέ ἀπατά ἡ μνήμη μου, βρισκόταν τό χωριό τῶν δύο Ἑλλήνων παπάδων πού ἡ φωτογραφία τους εἶχε δημοσιευτεῖ παλιότερα στήν ἐφημερίδα Γκιουνναϊντίν. Ὅταν φτάσαμε ἐκεῖ, συλλάβαμε 40 μέ 50 ἄοπλους πολίτες, οἱ ὁποῖοι δέν εἶχαν προλάβει νά φύγουν. Ἀνάμεσά τους ὑπῆρχαν ἠλικιωμένοι, γυναῖκες καί παιδιά.

Τούς ἐπιβίβασαμε σέ στρατιωτικά ὀχήματα. Ἐπρόκειτο νά μεταφερθοῦν στήν Κυρήνεια. Ἀπό αὐτούς ξεχωρίσαμε τέσσερις νεαρούς ἄντρες. Ἐγώ μαζί μέ ἕναν ὑπολοχαγό πού λεγόταν Χαϊρί

καί ἄλλους δύο λοχίες τούς βάλουμε σ' ἕνα μικρό φορτηγάκι, πού εἶχαμε πάρει ἀπό τό χωριό καί τούς πήγαμε σ' ἕνα δασάκι ἕνα χιλιόμετρο μακριά. Ἀντιστοιχοῦσε ἕνας αἰχμάλωτος στόν καθένα μας. Μόλις τούς βγάλαμε ἀπό τό αὐτοκίνητο, ὁ ὑπολοχαγός Χαϊρί σκότωσε πρῶτα τόν ἕναν ἀπ'αὐτούς γιά νά μάς δώσει θάρρος, ὥστε νά μπορέσουμε νά σκοτώσουμε κι ἐμεῖς, οἱ «πρωτάρηδες», τούς δικούς μας. Μετά στράφηκε σ' ἐμένα καί μοῦ εἶπε: «Πρέπει νά πάρουμε ἐκδίκηση γιά τίς ἔγκυες ἀδελφές μας πού βίασαν οἱ Ἕλληνες καί γιά τά Τουρκόπουλα πού σκότωσαν, ἐνῶ ἦταν στίς φασκιές» καί στή συνέχεια μοῦ ζήτησε νά σκοτώσω τόν δεύτερο, ἀφοῦ τόν ξεχώρισε ἀπό τούς ἄλλους.

Ὁ «δικός» μου ἦταν ἕνας ξανθός σγουρομάλλης νεαρός μέ γαλάζια μάτια. Ἄν καί πρίν ἀπό λίγο εἶδε τόν ἄλλο συγχωριανό του νά πεθαίνει, δέν ἦταν καθόλου ταραγμένος. Τόν πήρα καί τόν πήγα λίγα μέτρα πῶ ἐκεῖ. Ἦμουν σέ ἀδιέξοδο καί σέ ἀμηχανία. Ὁ ἀξιωματικός περιμένε νά μάς δεῖ νά γινόμαστε ἐκτελεστές. Δέν μποροῦσα νά κάνω ἄλλιῶς. Ὅμως παρ' ὅλα αὐτά δέν μποροῦσα νά τόν σκοτώσω ἐν ψυχρῷ. Ἐψαχνα μιά δικαιολογία γιά νά τόν σκοτώσω. Τόν κοίταξα στά μάτια καί τόν ρώτησα: «Γίνεσαι μουσουλμάνος;» Ἐκεῖνος στεκόταν ὄρθιος μέ τά χέρια δεμένα καί μέ κοίταζε στά μάτια. Ἐδειξε

νά κατάλαβε καί σχεδόν χαμογελώντας, κούνησε δεξιὰ ἀριστερά τό κεφάλι του καί μοῦ εἶπε μιά λέξη ἄγνωστη σ' ἐμένα: «Ἦι, ὄι». Κατάλαβα τήν ἄρνησή του, ἡ ὁποία ἦταν καί ἡ ἀφορμή πού ζητοῦσα

γιά νά σηκώσω τό ὄπλο μου. Ἐτσι ἀπλά, γιά νά μήν πέσω στά μάτια τοῦ ἀξιωματικοῦ καί τῶν συναδέλφων μου, ἄδειασα μιά ὀλόκληρη γεμιστήρα πάνω του. Τώρα ὅμως μέ τύπτει ἡ συνείδηση καί βασανίζομαι γι' αὐτό τό ἔγκλημα. Τά μάτια αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ καί τό χαμόγελό του δέ φεύγουν ποτέ ἀπό τή σκέψη μου.

Τούς ἄλλους δύο Ἑλληνοκυπρίους τούς σκότωσαν οἱ δύο λοχίες. Ἀφήνοντας τά πτώματα ἄταφα, γυρίσαμε στό χωριό. Ὅπως ἔλεγε ὁ λοχαγός μας, εἶχαμε γίνει πιά «ἄνθρωποι τοῦ Παραδείσου»...

(ἀπό τό βιβλίο τοῦ Ρόνι Ἀλάσορ, *Διαταγή: Ἐκτελέστε τούς Αἰχμαλώτους*.)

Τί είδους οικογένεια θέλουμε;

του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σισανίου καί Σιατίστης κ. Παύλου

Ζώντας στον κόσμο και στην εποχή μας, βλέποντας όσα συμβαίνουν σήμερα, διαπιστώνοντας την αναστάτωση, την ταραχή την ανασφάλεια που υπάρχει, ένα ερώτημα έρχεται στο νου, στή σκέψη μου και στην καρδιά μου πολλές φορές, τί οικογένεια άραγε θέλουμε σήμερα και ποιά θά ήταν ή οικογένεια που θά έπρεπε να θέλουμε; Κι αυτό από την παρατήρηση, από αυτό που ζούμε, από αυτό που μάς συμβαίνει, απ'τά προβλήματα που έχουμε μέσα στο ίδιο μας τό σπίτι, από τίς δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε στίς ανθρώπινες σχέσεις μας μέσα στην ίδια μας την οικογένεια, από τή δυσκολία τής επικοινωνίας που πολλές φορές υπάρχει μέσα στο ίδιο τό σπίτι, από τίς δύσκολες σχέσεις που πολλές φορές ζει ένα ζευγάρι, από τή δυσκολία τής επικοινωνίας πολλές φορές μέ τά ίδια μας τά παιδιά. Και τό ερώτημα είναι τελικά: τί οικογένεια θέλουμε; Για ποιά οικογένεια προσπαθούμε; Και έχουμε σκεφτεί πώς θά φτάσουμε; Να πάρουμε όμως τά πράγματα από τήν αρχή. Ή οικογένεια θεμελιώνεται μέ τό Μυστήριο του Γάμου, αυτή είναι ή πραγματικότητα που βιώνουμε στην Έκκλησία. Δύο άνθρωποι που αγαπιούνται έρχονται να μπολιάσουν τήν ανθρώπινη αγάπη τους μέ τό μπόλι του Θεού. Ο γάμος για τή ζωή τής Έκκλησίας είναι μυστήριο αγάπης. Ποιάς αγάπης; Τής αγάπης του Θεού προς τόν άνθρωπο, τής αγάπης του άνδρα προς τή γυναίκα και τής γυναίκας προς τόν άνδρα, τής αγαπητικής σχέσης των προσώπων. Έκει που ή καλλιέργεια τής μεταξύ τους αγάπης και πιστότητας, γίνεται τό ναί τής ευχαριστίας προς τόν Δωροεδότη Χριστό. Άς τά αναλύσουμε όμως λιγάκι αυτά, τής αγάπης του Θεού προς τόν άνθρωπο. Είναι αυτή ή αγάπη που δημιουργεί τόν άνθρωπο. Είναι αυτή ή αγάπη του Θεού που έρχεται να συνάψει τούς δύο ανθρώπους. Είναι αυτή ή αγάπη

του Θεού που φτάνει τόν άνθρωπο στην άκεραιότητα. Θα δούμε σε λίγο τή λέξη αυτή. Τής αγάπης του Θεού που προσφέρεται να γίνει ο συνεκτικός δεσμός τής σχέσης των δύο ανθρώπων. Τής αγάπης του Θεού που στο Μυστήριο του Γάμου έρχεται να προσφέρει τόν ένα στον άλλο, για να γίνει ο καθένας ο στέφανος και ή δόξα του άλλου. Τής αγάπης του Θεού που είναι παρούσα, και πρέπει να είναι παρούσα, στή ζωή του ζευγαριού.

Τής αγάπης του ανθρώπου τώρα, προς τόν Θεό. Τής αγάπης του ανθρώπου προς τόν Θεό γενικά. Γιατί αυτή είναι ή αναφορά του ανθρώπου, αυτό είναι τό πρότυπο του ανθρώπου, αυτή είναι ή πηγή τής ζωής του ανθρώπου. Στην αγάπη του Θεού που δημιουργεί τόν άνθρωπο, ο άνθρωπος απαντά μέ τή δική του αγάπη προς τό Θεό, γιατί θέλει ή Χάρη Του να συντηρηει όλη του τήν ανθρώπινη ύπαρξη, να δίνει νόημα στή ζωή και να όμορφαίνει τά πάντα μέσα στή ζωή. Τής αγάπης του ανθρώπου προς τόν Θεό, που είναι μία φυσική αναφορά τής ζωής του προς τήν αρχή του, προς τό αρχέτυπο. Τής αγάπης του άνδρα προς τή γυναίκα και τής γυναίκας προς τόν άνδρα. Δεν μπορεί να υπάρξει γάμος χωρίς αυτή τήν αγάπη, χωρίς αυτόν τόν έρωτα του ενός προς τόν άλλον. Αυτή τήν έπαθυμία του καθένος να ζει και να μοιραστεί τή ζωή του μέ τόν άλλον. Είναι αυτή ή αγάπη που έχει σημασία να είναι αληθινή. Που έχει σημασία να μην είναι μία έντύπωση τής στιγμής. Που έχει σημασία να μην είναι έγωισμός στή θέση τής αγάπης. Μιάς αγάπης που οδηγεί τόν καθένα να βγει από τόν εαυτό του, για να συναντήσει τόν άλλον. Που οδηγεί τόν καθένα να κενώσει τόν εαυτό του, από τή δική του ύπαρξη, για να πληρωθει από τήν παρουσία του άλλου. Αυτής τής αγάπης που γίνεται ή άφορμή ο ένας να είναι ή χαρά του άλλου κι όχι ή κό-

λαση του άλλου.

Ἡ ἀγαπητική σχέση τῶν προσώπων εἶναι τό θεμέλιο ἑνός ἀληθινῶ γάμου. Αὐτή τήν ἀγαπητική σχέση ἔρχεται νά προσλάβει τό Πνεῦμα τό Ἅγιο καί νά τήν μπολιάσει στή ζωή τοῦ Χριστοῦ καί νά τοῦς προσφέρει, ὄχι τήν ἀγάπη ἀνθρώπινο συναίσθημα, ἀλλά τήν ἀγάπη πρῶτο καρπό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Δηλαδή νά πάρει τό θνητό καί φθαρτό καί νά τό μπολιάσει μέ τό Θεανθρώπινο καί ἀθάνατο. Γιά νά γίνει ἡ ἀγάπη τῶν προσώπων κραταιά ὡς θάνατος καί μέσα σέ αὐτήν τήν προοπτική ἡ σχέση ἀνοίγεται στήν Τριαιδικότητα. Γιατί γιά ἐκεῖνον πού δέχεται τόν ἄλλον ὡς δῶρο τοῦ Θεοῦ, τότε ἡ μεταξύ τους πιστότητα καί ἀγάπη γίνεται τό ναί τῆς εὐχαριστίας πρὸς τόν Δωροδότη Χριστό. Αὐτή εἶναι ἡ πραγματικότητα. Αὐτή εἶναι ἡ φύση τῶν πραγμάτων. Ποιός εἶναι ὁ στόχος τοῦ γάμου; Θά λέγαμε ἀπλά, εἶναι ἡ καλλιέργεια καί ἐμβάθυνση τοῦ μυστηρίου τῆς ἀγάπης. Ὁ γάμος δέν εἶναι κάτι τό στιγμιαίο, οὔτε τό δεδομένο. Εἶναι στόχος. Ξεκινᾶνε γιά νά φθάσουν στήν πληρότητα τῆς σχέσης, μία σχέση ἡ ὁποία πλέον, ὀλοκληρώνεται

στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Στήν ἀκολουθία τοῦ γάμου εὐχόμεστε γιά τό ζευγάρι καί γιά τή σωτηρία τους. Αὐτή ἡ σωτηρία ἔχει δύο διαστάσεις, τήν κάθετη καί τήν ὀριζόντια. Τό ρῆμα σώζομαι σημαίνει γίνομαι σώος, γίνομαι ἀκέραιος.

Ὁ ἄνθρωπος ἀπό τόν Θεό πλάστηκε ἄρσεν καί θήλυ. Εἶναι πολύ σημαντική ἡ πρόταση: «κατ'εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν», ἐνικός ὁ ἀριθμός, τόν ἄνθρωπο, «ἄρσεν καί θήλυ ἐποίησεν αὐτούς». Αὐτό τό ἕνα μοιράζεται σέ δύο. Ἡ ἀνθρώπινη φύση εἶναι ἀνδρόγυνη, στήν κοινωνία τῶν δύο ἀποκαθίσταται ἡ

ἀκραιότητα τῆς ἀνθρώπινης φύσης, ὅπως πλάστηκε ἀπό τόν Θεό. Σ'αὐτή λοιπόν τήν κοινωνία τοῦ γάμου, ὁ καθένας ζητᾶ τόν ἕτερο, αὐτόν διά τοῦ ὁποίου ὀλοκληρώνεται. Γίνεται ἀκέραιος, γίνεται σώος, ξαναβρίσκει τή χαμένη του ἀκραιότητα. Δέν εἶναι καθόλου τυχαίο τό γεγονός ὅτι ἔμεινε μέσα στήν ἱστορία τοῦ λαοῦ μας, ἡ φράση τό «ἕτερον ἡμῶν». Καί ἔτσι τά δύο ἡμῶν κάνουν τό ὅλον, τόν ἄνθρωπο μέ τήν ἀνδρόγυνη φύση του. Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά ὑπάρχει ἡ κάθετη διάσταση, ὁ ἄνθρωπος γίνεται σώος καί ἀκέραιος ὅταν κοινωνεῖ μέ τήν πηγὴ τῆς ζωῆς του, τόν Θεό. Ἡ Θεανθρώπινη φύση

εἶναι ἀκέραια, γιατί στήν κοινωνία του μέ τόν Θεό τό κτιστό κοινωνώντας μέ τό Ἄκτιστο ὑπερβαίνει τήν κτιστότητά του. Τό θνητό κοινωνώντας μέ τό Ἀθάνατο ὑπερβαίνει τή θνητότητά του. Ἔτσι μέσα στό μυστήριο τοῦ γάμου, τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο, καί τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν ἄνθρωπο, καί τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν ἄνθρωπο, τοῦ ἄνδρα μέ τή γυναῖκα, ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾶ αὐτή τή δυνατότητα νά φτάσει σέ αὐτή τήν ἀκραιότητα, τήν ἀκραιότητα καί τήν ὀριζόντια καί τήν

κάθετη. Δέν εἶναι ἀνεξάρτητες ἡ μία ἀπό τήν ἄλλη, ἀλλά πηγάζει ἡ μία ἀπό τήν ἄλλη, ἐμπνέεται ἀπό τήν ἄλλη. Ἡ ἀνθρώπινη ἀγάπη ἐμπνέεται ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Κι ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐπιμένει καί ἀγωνίζεται νά βλέπει τόν ἄλλον ἄνθρωπο ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ὡς δῶρο τοῦ Θεοῦ, τότε αὐτή ἡ ἀκραιότητα καί στίς δύο διαστάσεις εἶναι αὐτή πού βιώνεται μέσα στήν οἰκογένεια, μέσα στή σχέση τοῦ ζεύγους.

(ἀπό τό βιβλίο: «Προβλήματα Ἀγωγῆς»)

Οί πλάνες του Παπισμοῦ

τοῦ Οἰκ. Ανδρέα Γκατζέλη

Όταν τό 1054 μ.Χ ἀποσχίστηκε ὁ πάπας ἀπό τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τή Μία Ἁγία Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία, πολλοί θεώρησαν πώς οἱ πραγματικές αἰτίες τοῦ σχίσματος ἦταν πολιτικές, κοινωνιολογικές ἢ πολιτιστικές. Σίγουρα ὑπάρχουν καί τέτοιου εἴδους αἰτίες, ἀλλά ἡ κυριότερη αἰτία τοῦ σχίσματος εἶναι ἡ θεολογική καί δογματική ἀπόκλιση τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ἀπό τήν ὀρθόδοξη διδασκαλία καί ζωή. Μέ πύ ἀπλά λόγια, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Δυτικοῦ τμήματος τῆς Αὐτοκρατορίας ἔπεσε σέ αἵρεση καί πίστεψε πλανεμένες διδασκαλίες ὡς ὀρθόδοξες καί σωστές. Ἡ αἵρεση δέν εἶναι ἀπλῶς μία ιδεολογική διαφοροποίηση ἢ μία ἀντίθεση διαλογική. Εἶναι πραγματικός θάνατος στό πνευματικό ἀλλά πολλές φορές καί στό σωματικό ἐπίπεδο. Ἡ αἰρετική διδασκαλία ὀδηγεῖ τόν ἄνθρωπο σέ ἐντελῶς λανθασμένο προσανατολισμό. Τόν ἀπομακρύνει ἀπό τήν πηγὴ τῆς ζωῆς, πού εἶναι ὁ Θεός, καί τόν προσανατολίζει σέ ἀδιέξοδα ὑπαρξιακά μέ τραγική κατάληξη, τό ἄγχος, τήν ἀγωνία, τήν ἀπελπισία καί τόν αἰώνιο θάνατο.

Στίς μέρες μας εἶναι ἀπαραίτητο νά γνωρίζουμε καλά ὄχι μόνο τήν πίστη μας ἀλλά καί τίς πλανεμένες διδασκαλίες καί ἀπόψεις πού ἀκούγονται δεξιά καί ἀριστερά καί προβάλλονται κατὰ κόρον ὡς ὀρθόδοξες ἀπό τά Μ.Μ.Ε. Μέ δεδομένη τήν πολιτισμικότητα καί τήν παγκοσμιοποίηση τῶν ιδεῶν, οἱ Χριστιανοί ἔχουμε ἱερό χρέος καί καθήκον νά ὁμολογήσουμε μέ τόν τρόπο τῆς ζωῆς μας ἀλλά καί μέ λόγια, τόν ἀληθινό Θεό, τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό. Ταυτόχρονα εἶναι ἐξίσου σημαντικό νά καλλιεργήσουμε καί νά ἐκλεπύνουμε τή συνείδησή μας, ὥστε νά διακρίνουμε τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀπό τό πνεῦμα τῆς πλάνης. Απα-

ραίτητη προϋπόθεση εἶναι ἡ μαθητεία δίπλα σέ ἔμπειρο πνευματικό, ἀλλά καί ἡ ἐγκαιρη καί ἐγκυρη ἐνημέρωση σχετικά μέ τά θέματα τῆς πίστεώς μας.

Οἱ διαφορές μεταξύ τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας καί τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ εἶναι χαοτικές καί ἀφοροῦν τόσο σέ δογματικά ζητήματα ὅσο καί σέ θέματα ἐκκλησιαστικῆς ἐμπειρίας, λατρείας, τέχνης καί γενικώτερα ἀντιλήψεων καί βιοθεωρίας. Γι' αὐτό κι ἔχουν ἄμεσες ἐπιπτώσεις τόσο στά θέματα τῆς σωτηρίας ὅσο καί στήν καθημερινή μας ζωή. Διότι ὅλοι μας, συνειδητά ἢ ἀσυνειδητά, ἀντιμετωπίζουμε τά προβλήματα τῆς καθημερινότητος ἀνάλογα μέ τίς ἀπαντήσεις πού ἔχουμε δώσει στά μεγάλα ὑπαρξιακά θέματα. Ἄς δοῦμε ὅμως μέ κάθε δυνατή συντομία τίς βασικότερες διαφορές.

1. Filioque (καί ἐκ τοῦ Υἱοῦ)

Εἶναι ἡ φράση πού προστέθηκε στό Σύμβολο τῆς Πίστεώς μας κι ἐκφράζει τήν ἀντίληψη πώς τό Ἅγιο Πνεῦμα δέν ἐκπορεύεται μόνο ἀπό τόν Θεό Πατέρα ἀλλά καί ἀπό τόν Θεό Υἱό. Ἡ προσθήκη τοῦ filioque συνιστᾷ οὐσιαστική καί ἀπροκάλυπτη αἵρεση, ἀφοῦ ἀντιβαίνει στό Εὐαγγέλιο καί τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἄν τό Πνεῦμα τό Ἅγιο δέν ἐξαρτᾶται ἀπό τήν ἴδια πηγὴ (τόν Πατέρα) ὅπως καί ὁ Υἱός, κατὰ διαφορετικό φυσικά τρόπο, ἀλλ' ἐξαρτᾶται καί ἀπό δεύτερο παράγοντα (τόν Υἱό), τότε εἶναι ὑποδεέστερο τοῦ Υἱοῦ, εἶναι δηλαδή δευτέρας τάξεως στήν Ἁγία Τριάδα.

2. Διδασκαλία περὶ τῆς ἀκτίστου οὐσίας καί ἀκτίστου ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεός εἶναι Ἄκτιστος δηλαδή ἐντελῶς διαφορετικός ἀπό τά δημιουργήματά Του καί δέν ὑπάρχει οὐδεμία ὁμοιότητα μεταξύ κτιστοῦ καί ἀκτίστου. Ἔρχεται ὅμως σέ σχέ-

ση μέ τά δημιουργήματά Του από άπέραντη άγάπη γι' αυτά μέσω τών άκτιστων ενεργειών Του. Ή ουσία του Θεού είναι άκτιστη, όπως και οι ενεργειές Του. Αντίθετα οι δυτικοί θεωρούν κτιστές τις ενεργειες και κτιστή τή χάρη του Θεού. Ο άπόλυτος σκοπός και προορισμός κάθε άνθρωπου, όχι μόνο τών χριστιανών, είναι νά ενωθούμε μέ τήν άκτιστη Χάρη του Θεού. Άν δέν ύπάρχει αυτή ή ενεργεια, αλλά ή ενεργεια είναι κτιστή δέν είναι δυνατή ή σωτηρία. Κτιστή ενεργεια σημαίνει ότι έχει άρχή και τέλος. Πώς θά σε σώσει κάτι πού έχει άρχή και τέλος; Ή ενεργεια τής Άγίας Τριάδος, ούτε άρχή έχει, ούτε τέλος. Είναι άναρχη και άτελεότητα, όπως ή ουσία του Θεού.

3. Τό πρωτείο και τό άλάθητο του Πάπα. Συμφωνά μέ άπόφαση τής Α΄ Συνόδου του Βατικανού (1870), ό πάπας είναι τοποτηρητής

του Χριστού και μοναδικός αντιπρόσωπός Του πάνω στή γή. Είναι ό άρχηγός και ή όρατή κεφαλή τής Έκκλησίας. Στο πρόσωπό του συνοψίζεται όλόκληρη ή Έκκλησία.

Τό παπικό δόγμα για τό άλάθητο του Πάπα, όπως παρουσιάζεται στην Α΄ Σύνοδο του Βατικανού (4η Συνεδρίαση, 18 Ιουλίου 1870, κεφάλαιο 4), είναι τό έξής:

«Ο ρωμαίος ποντίφικας όταν όμιλει εκ καθέδρας, δηλαδή όταν υπό τήν ιδιότη-

τα του ποιμένα και διδασκάλου όλων των χριστιανών, δυνάμει τής υπέρτατης αποστολικής του εξουσίας, όρίζει ότι κάποια διδασκαλία πού άφορά στην πίστη και τή χριστιανική ήθική πρέπει νά γίνει άποδεκτή ως άληθής από όλόκληρη τήν Έκκλησία, βάσει τής Θείας επιφοιτήσεως ύποσχεθείσης σ' εκείνον διά του άποστόλου Πέτρου, τότε χαιρει του άλαθήτου εκείνου πού ό θεός Λυτρωτής θέλησε νά χαρίσει στην Έκκλησία του».

Ός άπάντηση στις πλανεμένες διδασκαλίες περί πρωτείου και άλαθήτου αναφέρουμε τά λόγια του π. Ιουστίνου Πόποβιτς:

«Όλοι οι ευρωπαϊκοί άνθρωποι, από του πλέον πρωτόγονου μέχρι του πλέον λεπτού, από του φετιχιστικού μέχρι του παπικού, βασίζονται επί τής πίστεως εις τον

άνθρωπο, όπως είναι αυτός μέσα εις τή δεδομένη ψυχοφυσική του έμπειρική κατάσταση και ιστορικότητα.

Πράγματι, όλη ή ουσία του κάθε ούμανισμού είναι ό άνθρωπος = homo. Συνοψιζόμενος εις τήν όντολογία του κάθε ούμανισμός δέν είναι άλλο τί παρά χομινισμός (homo-hominis). Ο άνθρωπος είναι ή άνωτάτη άξια, ή παναξία. Ο άνθρωπος είναι τό ύψιστον κριτήριο, τό πανκριτή-

ριον, «μέτρον πάντων ἄνθρωπος». Αυτό είναι, in puce, κάθε οὐμανισμός, κάθε χομνισμός. Ἐντεῦθεν ὅλοι οἱ οὐμανισμοί, ὅλοι οἱ χομνισμοί, ἐν τελευταία ἀναλύσει, εἶναι εἰδωλολατρικῆς, πολυθεϊστικῆς προελεύσεως.

Ὅλοι οἱ εὐρωπαϊκοὶ οὐμανισμοί, ἀπὸ τοὺς πρὸ τῆς Ἀναγεννήσεως, τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ περαιτέρω, οἱ προτεσταντικοί, φιλοσοφικοί, θρησκευτικοί, κοινωνικοί, ἐπιστημονικοί, πολιτιστικοί καὶ πολιτικοί, ἐπεδίωκον ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ, καὶ ἀδιακόπως ἐπιδιώκουν, ἓνα πρᾶγμα: νὰ ἀντικαταστήσουν τὴν πίστη εἰς τὸν θεάνθρωπο μὲ τὴν πίστιν εἰς τὸν ἄνθρωπον, νὰ ἀντικαταστήσουν τὸ Εὐαγγέλιο κατ' ἄνθρωπον, τὴν φιλοσοφίαν κατὰ Θεάνθρωπον μὲ τὴν φιλοσοφίαν κατ' ἄνθρωπον, τὴν κουλτούρα κατὰ Θεάνθρωπο μὲ τὴν κουλτούρα κατ' ἄνθρωπον. Μὲ μία λέξη νὰ ἀντικαταστήσουν τὴν ζωὴ κατὰ Θεάνθρωπον μὲ τὴν ζωὴ κατ' ἄνθρωπον.

Καὶ ταῦτα συνέβαινον ἐπὶ αἰῶνες, ἕως ὅτου τὸν παρελθόντα αἰῶνα, τὸ 1870, εἰς τὴν πρώτη σύνοδο τοῦ Βατικανοῦ, ὅλα αὐτὰ συνεκεφαλαιώθησαν εἰς τὸ δόγμα τοῦ ἀλαθήτου τοῦ Πάπα. Ἐκτοτε τὸ δόγμα αὐτὸ ἀπέβη τὸ κεντρικὸ δόγμα τοῦ παπισμοῦ. Διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας εἰς τὴν Β' Σύνοδο τοῦ Βατικανοῦ τόσο ἐπιμόνως καὶ ἐπιδεξιῶς συνεζητήθη καὶ ὑπεστηρίχθη τὸ ἀπαραβίαστον καὶ τὸ ἀναλλοίωτον αὐτοῦ τοῦ δόγματος. Τὸ δόγμα τοῦτο ἔχει κοσμοϊστορικὴ σημασία δι' ὅλην τὴν τύχη τῆς Εὐρώπης, μάλιστα δὲ διὰ τοὺς ἀποκαλυπτικούς καιροὺς τῆς, εἰς τοὺς ὁποίους ἔχει ἤδη εἰσέλθει. Διὰ τοῦ δόγματος αὐτοῦ ὅλοι οἱ εὐρωπαϊκοὶ ἀνθρωπισμοὶ ἀπέκτησαν τὸ ιδεῶδες καὶ τὸ εἰδωλὸν τους. Ὁ ἄνθρωπος ἀνεκηρύχθη ὑπερτάτη Θεότης, πανθεότης. Τὸ εὐρωπαϊκὸ οὐμανιστικὸ πάνθεον ἀπέκτησε τὸν Δία του.

Ἡ εἰλικρίνεια εἶναι ἡ γλώσσα τῆς Ἀλήθειας, τὸ δόγμα περὶ τοῦ ἀλαθήτου τοῦ Πάπα τοῦ 20ου αἰῶνος, δέν εἶναι ἄλλο παρὰ ἡ ἀναγέννηση τῆς εἰδωλολατρίας καὶ τοῦ πολυθε-

ϊσμοῦ. Ἀναγέννηση τῆς εἰδωλολατρικῆς ἀξιολογίας καὶ κριτικολογίας.

Μεταξὺ ἐνός τοιούτου κόσμου, ὁ ὁποῖος ἐκουσίως «ἐν τῷ πονηρῷ κείται», καὶ τοῦ ἀνθρώπου πού ἀκολουθεῖ τὸν Θεάνθρωπον Χριστόν δέν ὑπάρχει συμβιβασμός. Ἐκεῖνος πού ἀκολουθεῖ τὸν Θεάνθρωπον δέν δύναται εἰς βάρος τῆς Εὐαγγελικῆς Ἀλήθειας νὰ κάμνει συμβιβασμούς μὲ τὸν οὐμανιστικὸν ἄνθρωπον, πού ὅλα αὐτὰ τὰ δικαιολογεῖ καὶ τὰ ἀνάγει εἰς δόγμα. Ἐδῶ πάντοτε πρόκειται περὶ ἀποφασιστικοῦ καὶ κρισιμωτάτου διλήμματος καὶ ἐκλογῆς – ἢ ὁ Θεάνθρωπος ἢ ὁ ἄνθρωπος. [...]

Ὁ «ἀλάθητος» ἄνθρωπος, καὶ ἀπέναντί του ὁ «παναμαρτωλός» ἄνθρωπος, ἡ ταπεινοφροσύνη ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ ἡ ὑψηλοφροσύνη ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἡ ἀπαράμιλλος ἀηδὼν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Θεανθρώπου, ὁ ἅγιος Χρυσόστομος, εὐαγγελίζετα: «Θεμέλιος ἐστὶ τῆς καθ' ἡμᾶς φιλοσοφίας ἡ ταπεινοφροσύνη». Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς φιλοσοφίας μας περὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου, περὶ τοῦ χρόνου καὶ τῆς αἰωνιότητος, περὶ τοῦ Θεανθρώπου καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνῶ θεμέλιον παντός οὐμανισμοῦ, ἀκόμα καὶ ἐκεῖνου τοῦ ἀναχθέντος εἰς δόγμα, εἶναι ἡ ὑψηλοφροσύνη, ἡ πίστις εἰς τὸν λόγον τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν λογικὴν του. Ἡ ὑψηλοφροσύνη μετέτρεψεν εἰς διάβολον ἀκόμη καὶ τὸν ἀκτινοβολοῦντα Ἐωσφόρον. Ἡ ὑψηλοφροσύνη εἶναι ἀνίατος νόσος τοῦ νοῦ τοῦ διαβόλου. Ἐντὸς τῆς εὐρίσκονται καὶ ἐξ αὐτῆς πηγάζουν ὅλα τὰ λοιπὰ διαβολικὰ κακὰ». (Ἀρχιμ. Ἰουστίνου Πόποβιτς: «Ἄνθρωπος καὶ Θεάνθρωπος»).

(συνεχίζεται στὸ ἐπόμενο τεύχος)

Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Λεμεσοῦ

τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Σωφρόνιου Μιχαηλίδη
πίαν».

Συνεχίζοντας τὴν οἰκοδομικὴ του δραστηριότητα, ἔκτισε, μὲ σχέδια πάλι τοῦ ἀρχιτέκτονα Ζ. Βόνδα καὶ μὲ δαπάνη £3,000, νέο μητροπολιτικὸ μέγαρο στὴ Λεμεσό, στή θέση τῆς παλαιᾶς Μητροπόλεως ὅπου καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρονίκου. Προηγουμένως τὸ 1910, ἀνακαίνισε ἐκ βάθρων ὁλόκληρη τὴ ΝΔ πτέρυγα τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου Λάρνακος.

Καίρια ὑπῆρξε ἡ συμβολὴ τοῦ Μελετίου Μεταξάκη, ὡς ἐκπροσώπου τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, καὶ στὴ νομοθετικὴ ρύθμιση τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Κύπρου βάσει τῆς ὁποίας ἡ Ἐκλογικὴ Συνέλευση τῆς 8^{ης} Ἀπριλίου 1909 ἐξέλεξε τὸν Κιτίου Κύριλλο ὡς Ἀρχιεπίσκοπο, ὅποτε λύθηκε τὸ γνωστὸ δεκάχρονο Ἀρχιεπισκοπικὸ Ζήτημα.

Μετά τὴν ἀποκατάσταση τῆς Ἱεραρχίας μὲ τὴν ἐκλογή τοῦ Ἱακώβου Ἀντζουλάτου ὡς Μητροπολίτου Πάφου καὶ τοῦ Μεταξάκη ὡς Κιτίου, ἡ Ἱερά Σύνοδος διόρισε Ἐπιτροπὴ γιὰ τὸν καταρτισμὸ Καταστατικοῦ Νόμου τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Κιτίου Μελέτιος Μεταξάκης ὡς πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς ὑπέβαλε Σχέδιον Καταστατικοῦ Νόμου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, βάσει τοῦ ὁποίου καταρτίστηκε τελικὰ τὸ Καταστατικὸ τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου τοῦ 1914 πού ἴσχυε μέχρι τὸ 1979. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἀπὸ τότε ὑποστήριζε τὴν ἰδέα νὰ γίνουν ξεχωριστὲς ἐπισκοπικὲς ἔδρες ἡ Λεμεσὸς καὶ ἡ Ἀμμόχωστος πού ὑπήγοντο ἢ μὲν πρώτη στὴ Μητρόπολη Κιτίου ἢ δὲ δεύτερη στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ. Ἰδέα πού μόλις τὸ 1973 πραγματοποιήθηκε ὅσον ἀφορᾶ τὴ Λεμεσό, καὶ τὸ 2007 ὅσον ἀφορᾶ τὴν Ἀμμόχωστο.

Ἄλλη ποιμαντικὴ μέριμνά του ἦταν οἱ

Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς ναοὺς ὁ Μεταξάκης θέλησε νὰ ἀνοικοδομήσει ἀπὸ τὰ ἐρεῖπιά της τὴν ἰ. μονὴ Τιμίου Προδρόμου στὸν Μέσα Ποταμὸ Τροόδου. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἐγκατέστησε ἐκεῖ τρεῖς Σταυροβουνιώτες μοναχοὺς (τοὺς Μακάριο, Ἰλαρίωνα καὶ Γεράσιμο). Ἐγραφε σχετικὰ στὸ περιοδικὸ του: «Ἐπιθυμία τοῦ Μητροπολίτου Κιτίου εἶναι ὅπως ἡ ἀνασυνισταμένη Μονὴ καταστῆ ὄχι μόνον εὐσεβείας ἐνδιαίτημα ἀλλὰ καὶ σχολεῖον πρακτικὸν δενδροκομίας, λαχανοκομίας καὶ κτηνοτροφίας διὰ τὰ ὄρεινά διαμερίσματα ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων κεῖται». Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ προγραμματίζε τὴν ἴδρυση ἐκεῖ Γεωργικῆς Σχολῆς. Στὶς 29 Αὐγούστου 1912 τελέσθηκε ἡ πρώτη ἐορταστικὴ πανήγυρις, μετὰ τὴν ἐπισκευὴ τοῦ ναοῦ. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ προσπάθεια δὲν καρποφόρησε κι οἱ μοναχοὶ ἐπέστρεψαν ἀργότερα στὸ μοναστήρι τους. Στὶς 24 Ἰουνίου 1914, ἐορτὴ τοῦ Γενεθλίου τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἀφοῦ λειτούργησε στὸ ναὸ τῆς μονῆς, «ἠὐλόγησε τὴν κατάθεσιν τοῦ θεμελίου λίθου τῆς ἀνακαινίσεως αὐτῆς, συνευχομένου πλήθους ἱκανοῦ εὐσεβῶν Χριστιανῶν». Μὲ σχέδια τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ ἀρχιτέκτονα Ζ. Βόνδα ἔκτισε στὴ θέση τῶν ἐρεῖπιων ὠραῖο μοναστηριακὸ ξενῶνα, ὁ ὁποῖος μέχρι τὸ 1950 χρησιμοποιήθηκε ὡς ξενοδοχεῖο. Μετὰ ἀπὸ 50 χρόνια ἐγκατάλειψης, τὸ 2002-2003 ἡ ἰ. Μητρόπολις Λεμεσοῦ μὲ χρηματικὴ δωρεὰ τοῦ Κωνσταντίνου Λεβέντη ἀναπαλαίωσε καὶ ἐπεξέτεινε τὸ κτίριο, τὸ ὁποῖο ἀπὸ τότε (2003) ἐπανδρώθηκε μὲ νέα μοναστικὴ ἀδελφότητα καὶ λειτουργεῖ κανονικὰ ὡς μοναστήρι.

Ὁ μοναστηριακὸς ἐκεῖνος ξενώνας κτίστηκε μὲ προσωπικὰ ἔξοδα τοῦ ἰδίου τοῦ Μεταξάκη, γι' αὐτὸ καὶ ἀναφέρεται μαζί μὲ τὰ γύρω κτήματα ὅτι «ἀνήκε μὲν εἰς τὴν θροονικὴν ἰδιοκτησίαν τῆς Μητροπόλεως Κιτίου, διετέλει δὲ ὑπὸ τὴν ἀτομικὴν αὐτοῦ [τοῦ Μητροπολίτου] διαχείρισιν καὶ ἐπικαρ-

κρατούμενοι στίς τότε φυλακές Λάρνακος. Άφου έξασφάλισε τήν άδεια του Διοικητού Γουντχάουζ, όρισε νά γίνεται κάθε Κυριακή στίς 2 μ.μ. θρησκευτική διδασκαλία στους φυλακισμένους. Τό έργο αυτό άνέθεσε στον οίκονόμο του άγιου Λαζάρου π. Ίωάννη Μακούλη, γνωστό κληρικό μέ μόρφωση και συγγραφική δραστηριότητα.

Έπί άρχιερατείας του άναζωπυρώθηκε και τό γενικό χριστιανικό κήρυγμα. Ήδη από τό 1911 ό Έκκλησιαστικός Κήρυξ πληροφορεί ότι, «έν τή δικαιοδοσία του Μητροπολίτου Κιτίου ό λόγος του Θεού κηρύσσεται έπ' έκκλησίας από πολλών μηνών τακτικώς καθ' έκάστην Κυριακήν και έπίσημον έορτήν, υπό πέντε κηρύκων του θείου λόγου: του Μητροπολίτου αυτού, του Οίκονόμου Ίωάννου Μακούλη, κηρύττωντος έν τε τώ ναώ και έν ταίς φυλακαίς, του διακόνου Άρσενίου Δεληγιάννη, και των Διδασκάλων τής Θεολογίας Χρίστου Οικονομίδου και Γεωργίου Βοόζεμβεργ». Από αυτούς οι μέν π. Ί. Μακούλης, Δεληγιάννης (Διευθυντής του Ίεροδιδασκαλείου) και Βοόζεμβεργ (έπίσης καθηγητής στο Ίεροδιδασκαλείο και για ένα διάστημα Γραμματεύς τής Μητροπόλεως) κήρυτταν στή Λάρνακα. Ό Χρ. Οικονομίδης στή Λεμεσό, ό δέ Μητροπολίτης και στίς δύο έπαρχίες του.

Ό Μ. Μεταξάκης, παρά τή συμπίευσή του μέ τίς δημοκρατικές δυνάμεις και τούς Φιλελευθέρους του Έλευθερίου Βενιζέλου, και παρά τίς τολμηρές σ' άλλους τομείς και ριζοσπαστικές ένέργειές του, στο θέμα τής γλώσσας ήταν πολύ συντηρητικός και υπέρμαχος τής καθαρεύουσας. Έτσι, κατά τον έορτασμό στή Λεμεσό τής 40ετηρίδος τής διδασκαλίσσης Πολυξένης Λοϊζιάδος τον Μάιο του 1914, έπέκρινε τήν όμιλήτρια (τή νεαρή δασκάλα Έλένη Νικολαΐδη), γιατί χρησιμοποίησε «γλώσσαν κάπως έπαναστατικήν και έλευθεριάζουσαν», και «κατεδίκασε τήν δημοτικήν γλώσσαν», γράφοντας και σχετικό άρθρο στον Έκκλησιαστικόν Κήρυκα· ένέργειες για τίς όποιες έπικρίθηκε από τούς Ν. Κλ.Λανίτη, Μ. Δ.

Φραγκούδη και Άριστόδημο Πηλαβάκη.

Ό Κιτίου Μελέτιος Μεταξάκης θά μπορούσε νά χαρακτηρισθί «φλογισμένο ράσο» έξ αίτίας τής προσήλωσής του στην ιδέα τής Έλληνικής Πατρίδος και των έθνικων όραματισμών. Η προσήλωση αυτή φαίνεται σέ κάθε όμιλία του σέ δημόσιες εκδηλώσεις καθώς και στα γραφόμενά του στον Έκκλησιαστικόν Κήρυκα. Γι' αυτόν, Θρησκεία και Έθνος ήταν άλληλένδετα. Ό πατριωτισμός του δέν ήταν στενός και έπαρχιωτικός, αλλά ξεπερνούσε πολύ τά όρια τής Κύπρου κι άγκάλιαζε τον ευρύτερο Έλληνισμό. Παραθέτουμε ένα χαρακτηριστικό έπίλογο όμιλίας του στα ΙΑ Παγκύπρια, όταν προσφωνούσε τούς νικητές άθλητές: «... Και δέν δύναμαι νά φανταστώ μεγαλυτέραν διά τήν Κύπρον δόξαν από του νά στήσωσι Κυπρίων έθελοντών χείρες τήν κυανόλευκον παρά τήν βρετανικήν και τήν γαλλικήν σημαίαν επί των επάλξεων τής Κωνσταντινουπόλεως και νά γίνωσιν ή τιμητική φρουρά του Πατριάρχου μας κατά τήν είσοδόν του εις τον ναόν τής του Θεού Σοφίας». (Ήταν ή εποχή πού τό έλληνικό έθνος ζούσε μέ τό όραμα τής Μεγάλης Ίδέας).

Τά ευρύτερα αυτά έθνικά και εκκλησιαστικά ενδιαφέροντά του εκδηλώθηκαν από τούς πρώτους ήδη μήνες τής έδώ άρχιερατείας του. Ένδεικτική είναι π.χ. έν προκειμένω ή προσπάθειά του νά ενισχύει τον έν Ίεροσολύμοις έλληνικό Όμιλο «Η Εύποιία», ό όποιος επεδίωκε «τόν έθνικώτατον σκοπόν τής εγκατοικήσεως Έλλήνων έν τή άγία πόλει», όπως έγραφε στον Πάφου Ίάκωβο στέλλοντάς του ταυτόχρονα και αριθμό λαχείων του Όμίλου για νά διαθέσει. Χαρακτηριστικό είναι και τό συλλαλητήριο διαμαρτυρίας κατά τής Όθωμανικής Κυβερνήσεως για τούς διωγμούς τής Έκκλησίας, πού όργάνωσε στή Λάρνακα τήν Κυριακή 12/25 Ίουλίου 1910 ως εκδήλωση συμμετοχής «εις τήν άγωνίαν του έθνικου κέντρου [δηλ. του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως] διά τά κατ' αυτού επιβούλως τεκταινόμενα».

Θεῖες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Ὁ Πανιερωτάτος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Ἀθανάσιος χοροστάτησε καὶ ἀνέγνωσε τὴν Γ΄ Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο στὸν ἱερό ναό Παναγίας Γλυκιώτισσας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό Τιμίου Σταυροῦ Ἀκρωτηρίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε καὶ ἀνέγνωσε τὴν Δ΄ Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρὸς τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο στὸν ἱερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Μονοβόλικου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὁποίας χειροτόνησε σέ διάκονο τὸν κ.Χριστόδουλο Αναξαγόρου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό Ἁγίας Παρασκευῆς Ἐπισκοπῆς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου στὸν ἱερό ναό Παναγίας Λάνιας.

ΣΑΒΒΑΤΟ 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς, εἰδικά γιὰ τοὺς τελειόφοιτους μαθητὲς τῶν Λυκείων καὶ τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν τῆς Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό Ἁγίου Σάββα Ὑψωνα.

ΣΑΒΒΑΤΟ 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Χαβούζας.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό Ἁγίας Ζώνης Λεμεσοῦ.

Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στὸν ἱερό ναό Ἁγίων Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου καὶ Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου.

ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ 25 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στὸν ἱερό ναό Ἁγίας Παρασκευῆς Γερμασόγειας.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ 26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στὸν ἱερό ναό Ἁγίας Τριάδος.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 27 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἱεροῦ Νιπτήρος στὸν ἱερό ναό Ἁγίου Νεκταρίου.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ 28 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος Λεμεσοῦ.

Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τῶν Ἁγίων Παθῶν στὸν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Χαράκη.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τὸ πρωὶ χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τῶν Μεγάλων Ὁρῶν, τοῦ ἔσπερινου καὶ τῆς Αποκαθελώσεως στὸν ἱερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου Λεμεσοῦ.

Τὸ ἀπόγευμα χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου στὸν Καθεδρικό ναό Ἁγίας Νάπας Λεμεσοῦ.

ΜΕΓΑ ΣΑΒΒΑΤΟ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν ἱερό ναό Ἁγίας Βαρβάρας Ζακακίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ 1 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως στὸν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

Τὴν ἴδια ἡμέρα χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινου τῆς ἀγάπης στὸν ἴδιο ἱερό ναό.

ΔΕΥΤΕΡΑ 2 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὴν πανηγυρίζουσα ἱερά μονὴ Ἁγίου Γεωργίου Ἀλαμάνου.

ΠΕΜΠΤΗ 5 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὴν ἱερά σκήτη τῆς Ἀναστάσεως παρὰ τὴν κοινότητα Βουνίου.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό

Ἀπριλίου, Μαΐου καὶ Ἰουνίου

Ζωοδόχου Πηγῆς Ζωοπηγῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία στήν ιερὰ μονή Παναγίας τοῦ Γλωσσᾶ Ζωοπηγῆς.

ΔΕΥΤΕΡΑ 9 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία κατὰ τῆ διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ιερὰ μονή Συμβούλου Χριστοῦ στήν Ἐπισκοπή.

ΠΕΜΠΤΗ 12 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Ἐπιφανίου Ἀψιούς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία στήν ιερὰ μονή Παναγίας Σφαλαγγιώτισσας.

ΔΕΥΤΕΡΑ 16 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία κατὰ τῆ διάρκεια ἀγρυπνίας στήν ιερὰ μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 20 ΜΑΪΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης τῆς κοινότητος Ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Χαράκη.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 27 ΜΑΪΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο στόν ιερό ναό Ἁγίων Νεομαρτύρων τσαρικής οἰκογένειας Τσάρου Νικολάου στό Αἰκατερινβούργο.

ΣΑΒΒΑΤΟ 28 ΜΑΪΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ιερό ναό Ρέοντος Αἵματος.

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΜΑΪΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο μετὰ τοῦ Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Αἰκατερινβούργου κ.Κυρίλλου καὶ τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου κ.Ἰννοκεντίου στό καθολικό τῆς ιερᾶς μονῆς Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέφσκι.

ΤΡΙΤΗ 31 ΜΑΪΟΥ: Συγχοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν ιερό ναό Παναγίας Φανερωμένης Νέας Μηχανιώνας μετὰ τοῦ ἑορτάζοντος Σεβασμωτάτου Μη-

τροπολίτου Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς κ.Ἰουστίνου καὶ πολλῶν ἄλλων Ἀρχιερέων.

ΤΕΤΑΡΤΗ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο στόν ιερό ναό Ἁγίου Νικολάου Ἀρετσούς Ἑλλάδας μετὰ τὴν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς κ.Ἰουστίνου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Γεωργίου τῆς κοινότητος Ἁγίου Θεοδώρου Πιτσιλιάς.

ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία στήν ιερὰ Σκήτη Ἀναστάσεως τοῦ Σωτήρος παρὰ τὴν κοινότητα Βουνίου κατὰ τῆ διάρκεια τῆς ὁποίας ἔκειρε μεγάλο-σχημο μοναχό τόν π.Γεώργιο, προσμονάριο τῆς Σκήτης.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τῆ διάρκεια τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα Συνοικισμοῦ Ἁγίου Ἰωάννη.

ΣΑΒΒΑΤΟ 11 ΙΟΥΝΙΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο στόν ιερό ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα Δασουπόλεως, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ.Χρυσοστόμου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίας Βαρβάρας Ταμασοῦ.

ΤΡΙΤΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου Λεμεσοῦ.

ΤΕΤΑΡΤΗ 29 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τῆ Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου τῆς κοινότητος Ἁγίου Παύλου.

ΠΕΜΠΤΗ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ: Χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στό πανηγυρίζον παρεκκλήσιο τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων στό Μέλαθρο Ἀγωνιστῶν ΕΟΚΑ στήν Παλώδια.

Θεΐες Λειτουργίες καί Χοροστασίες

Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος κ. Νικολάου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κύριος Νικόλαος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ καί ἀκολούθως προεξήρχε Δοξολογίας γιά τήν ἐπέτειο τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγώνα τῆς Ε.Ο.Κ.Α 1955-59.

Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τήν Γ΄ Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρός τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν ἱερό ναό Παναγίας Πυργώτισσας Πύργου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό ναό Τιμίου Σταυροῦ Πάνω Πολεμιδιῶν.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ κατανυκτικοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε καί ἀνέγνωσε τήν Δ΄ Στάση τῶν Χαιρετισμῶν πρός τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο στόν ἱερό ναό Ἁγίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου στό Γενικό Νοσοκομεῖο Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Τύχωνα στήν ὁμώνυμη κοινότητα.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ κατανυκτικοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου στόν ἱερό ναό Ἁγίου Ἀρσενίου τοῦ Καλπαδόκου στήν Κυπερούντα.

ΣΑΒΒΑΤΟ 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίας Βαρβάρας Ζακακίου κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας χειροτόνησε σέ Διάκονο τον κ. Μάρκο Μάρκου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Ἰωσήφ τοῦ

Μνήστορος.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ κατανυκτικοῦ ἑσπερινοῦ στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΣΑΒΒΑΤΟ 23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας χειροτόνησε σέ Πρεσβύτερο τόν Εὐλαβέστατο Διάκονο π.Δημοσθένη Καλαϊτζή.

ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἁγίου Ἀντωνίου. Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ἱερό ναό Προφήτη Ἡλία Ποταμοῦ Γερμασόγειας.

ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ 25 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ἱερό ναό Ἁγίου Στυλιανοῦ Συνοικισμοῦ Λινόπετρας.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ 26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα καί Ὁσίας Φωτεινῆς Συνοικισμοῦ Κολοσσίου.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ 27 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἱεροῦ Νιπτήρος στόν ἱερό ναό Ἁγίου Σπυριδῶνα.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΤΠΗ 28 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα Συνοικισμοῦ Ἁγίου Ἰωάννη.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τῶν Ἁγίων Παθῶν στόν ἱερό ναό Ἀποστόλου Ἀνδρέα Μέσα Γειτονιάς.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τῶν Μεγάλων Ὁρῶν, τοῦ ἑσπερινοῦ καί τῆς Ἀποκαθλώσεως στόν ἱερό ναό Ἁγίας Μαρίνας Συνοικισμοῦ Καψάλου.

Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου στόν ἱερό ναό Ἁγίου Νεοφύτου

Ἀπριλίου, Μαΐου καί Ἰουνίου

Συνοικισμού Μακαρίου Γ΄.

ΜΕΓΑ ΣΑΒΒΑΤΟ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Μηνά στόν Ἅγιο Ἀθανάσιο.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ 1 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία τῆς Ἀναστάσεως στόν ιερό ναό Θεοπατόρων Ἰωακείμ καί Ἄννης παρά τήν κοινότητα τοῦ Ἁγίου Τύχωνα.

Συγχοροστάτησε μετά τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου στόν ἑσπερινό τῆς ἀγάπης στόν Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς.

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ζωοδόχου Πηγῆς Σαϊτιώτισσας.

ΠΕΜΠΤΗ 12 ΜΑΪΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο μετά τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Λίντας καί Σμοργκόν κ. Πορφυρίου στήν ιερά μονή Ἁγίας Εὐφροσύνης Πόλτσκ Λευκορωσίας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΜΑΪΟΥ: Συμμετέσχε σέ Ἀρχιερατικό Συλλεΐτουργο μετά τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Λίντας καί Σμοργκόν κ. Πορφυρίου στόν ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Λίντας Λευκορωσίας.

ΠΕΜΠΤΗ 19 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας στόν ιερό ναό Ἁγίου Νικολάου Κ. Πολεμδιών ἐπί τῆ ἀνακομδῆ τῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΜΑΪΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Μάμαντος Τραχωνίου.

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἀρχαγγέλου Μι-

χαήλ Ἀρμενοχωρίου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας ἐπί τῆ ἑορτῆ τῆς Ἀναλήψεως, στόν ιερό ναό Ἀποστόλου Βαρνάβα Συνοικισμού Ἁγίου Ἰωάννου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία κατά τή διάρκεια ἀγρυπνίας ἐπί τῆ ἑορτῆ πάντων τῶν Ἁγίων Ἀμαθουσίων Ἱεραρχῶν, στά ἐρεΐπια τῆς Βασιλικῆς στήν ἀρχαία Ἀμαθούντα.

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ιερό ναό Ἁγίου Γεωργίου Ὑψωνα.

ΤΕΤΑΡΤΗ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Τύχωνα τῆς ὁμώνυμης κοινότητας.

ΠΕΜΠΤΗ 16 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἁγίου Τύχωνα τῆς ὁμώνυμης κοινότητας.

ΤΡΙΤΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ: Χοροστάτησε κατά τήν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου Ἀσγάτας.

ΤΕΤΑΡΤΗ 29 ΙΟΥΝΙΟΥ: Τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου Λεμεσοῦ.

Ἐκκλησιαστικά Δρώμενα

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

Με μεγάλη ἐπιτυχία πραγματοποιήθηκε τό Β΄ Παγκύπριο Μαθητικό Συνέδριο γιά τό Περιβάλλον καί τήν Ἀειφορία, στήν αἴθουσα Ἐκδηλώσεων τῆς Ἱεράς Μητροπόλεώς μας, τό Σάββατο 9 Ἀπριλίου, τό ὅποιο διοργανώθηκε ἀπό τήν Ἐπιθεώρηση Φυσιογνωστικῶν / Βιολογίας/ Γεωγραφίας τῆς Διεύθυνσης Μέσης Ἐκπαίδευσης τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καί Πολιτισμοῦ σέ συνεργασία μέ τό Κυπριακό Κέντρο Περιβαλλοντικῆς Ἐρευνας καί Ἐκπαίδευσης (ΚΥΚΠΕΕ) τῆς Μητροπόλῆς μας.

Χαιρετισμό στό Συνέδριο ἀπηύθυναν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθοῦντος κ.

Νικόλαος, Πρόεδρος τοῦ Κέντρου καί ἡ κα. Ἀφροδίτη Κατσιγάννη, Συντονίστρια Ἑλλαδικῆς Ἀποστολῆς Προγράμματος Περιβαλλοντικῆς Ἐκπαίδευσης Χρυσοπράσινο Φύλλο. Τήν κήρυξη τῆς ἐναρξῆς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου τέλεσε ὁ Δρ. Κώστας Καδῆς, Ὑπουργός Παιδείας καί Πολιτισμοῦ. Κεντρική εἰσήγηση καί περιβαλλοντικό μήνυμα ἔγινε ἀπό τόν Πρεσβευτή τοῦ ΚΥΚΠΕΕ γιά τό περιβάλλον, ἀργυρό Ὀλυμπιονίκη, κ. Παῦλο Κοντίδη.

Στό Μαθητικό αὐτό Συνέδριο συμμετείχαν συνολικά 410 μαθητές καί 65 συντονιστές ἐκπαιδευτικοί καί ὑπεύθυνοι συνοδοί ἐκπαιδευτικοί. Ἐπιπρόσθετα, στό Συνέδριο παρευρέθησαν 22 ἐκπαιδευτικοί Μέσης Ἐκπαίδευσης ἀπό τήν Ἑλλάδα καί ἄλλοι ἐπίσημοι.

Χειροτονίες νέων κληρικῶν

Κατά τή διάρκεια τῆς ἁγίας καί μεγάλης Τεσσαρακοστής πραγματοποιήθηκαν στή Μητρόπολή μας οἱ χειροτονίες τριῶν νέων κληρικῶν. Τό Σάββατο 9 Ἀπριλίου, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος τέλεσε τήν εἰς διάκονον χειροτονία τοῦ κ. Χριστόδουλου Ἀναξαγόρου, στόν ἱερό ναό ἁγίου Νικολάου Λεμεσοῦ. Τό Σάββατο 16 Ἀπριλίου, τελέσθηκε ἀπό τόν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ἀμαθοῦντος κ. Νικόλαο ἡ εἰς διάκονον χειροτονία τοῦ κ. Μάρκου Μάρκου, στόν ἱερό ναό ἁγίας Βαρβάρας Ζακα-

κίου. Τέλος στόν ιερό ναό άγ. Κοσμά του Αιτωλού τελέστηκε τό Σάββατο 23 Άπριλίου ύπό του Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Άμαθούντος κ. Νικολάου, ή εις πρεσβύτερον χειροτονία του π. Δημοσθένη Καλαϊντζή. Ό π. Δημοσθένης διετέλεσε επί σειρά έτών διάκονος του Θεοφιλεστάτου.

Μέ τήν εύκαιρία τής λήξης τών σχολικών μαθημάτων, ό Μητροπολίτης μας προσκάλεσε τούς τελειόφοιτους μαθητές τών δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων τής πόλεως και έπαρχίας Λεμεσού νά συμμετάσχουν σέ Θεία Λειτουργία, πού πραγματοποιήθηκε τό Σάββατο 23 Άπριλίου στόν Μητροπολιτικό ιερό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής. Μετά τό πέρας τής Θείας Λειτουργίας ό Πανιερώτατος εύχήθηκε στους μαθητές καλή έπιτυχία στίς έξετάσεις τους και νά έχουν πάντοτε όδηγό στή ζωή τους τόν Θεό. Τέλος, τούς μοίρασε τό αντίδωρο και έδωσε σέ όλους μία μικρή εύλογία.

Τή Μ. Παρασκευή ή ομάδα ποιμαντικής διακονίας τής Μητροπόλεως μας μαζί μέ μέλη τής χορωδίας «Ρωμανός ό Μελωδός» και τή νεανική χορωδία «Άνατολή» έπισκέφθηκαν τό Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού, όπου έγινε

ή περιφορά του έπιταφίου στους θαλάμους των άσθενών και όλοι μαζί έψαλλαν τά έγκώμια. Τό άπόγευμα του Μ. Σαββάτου πραγματοποιήσαν άκόμη μία έπίσκεψη στό Νοσοκομείο, γιά νά μεταφέρουν τό χαρμόσυνο μήνυμα τής Άναστάσεως του Κυρίου.

Ό Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας τέλεσε τήν άκολουθία τής Άναστάσεως στόν Μητροπολιτικό ιερό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής. Ό Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Άμαθούντος κ. Νικόλαος τό ίδιο βράδυ προεξήρχε τής Άναστάσιμης Άκολουθίας στόν προσκυνηματικό ιερό ναό Θεοπατόρων Ίωακείμ και Άννης. Τό πρωί τής Κυριακής του Πάσχα στόν Μητροπολιτικό ναό τελέστηκε ό Μέγας Έσπερινός του Πάσχα προεξάρχοντος του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Άθανασίου και συγχοροστατούντος του Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Άμαθούντος κ. Νικολάου, μέ τή συμμετοχή ιερέων τής Μητροπολιτικής μας περιφέρειας. Τό Άναστάσιμο Εύαγγέλιο άναγνώστηκε σέ διάφορες γλώσσες. Μετά τό πέρας του Έσπερινού ό Πανιερώτατος πρόσφερε αύγό και άντάλλαξε πασχαλινές εύχές μέ τούς πιστούς.

Μέσα στην αναστάσιμη έορταστική ατμόσφαιρα έορτάστηκε πανηγυρικά και λαμπρά ή μνήμη του Άγιου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου του Τροπαιοφόρου σέ ένορίες και χωριά της Μητροπόλεώς μας. Τήν κυριώνυμο ήμέρα της μνήμης του Άγιου, ό Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Άθανάσιος λειτούργησε και κήρυξε τόν θείο λόγο στή γυναικεία ιερά μονή άγιου Γεωργίου του Άλαμάνου.

Πραγματοποιήθηκε και φέτος τήν Κυριακή 15 Μαΐου στόν Δημόσιο Κήπο Λεμεσού τό καθιερωμένο πανηγύρι «Χαράς και Αγάπης», πού διοργανώνει ή Μητρόπολή μας. Τό πανηγύρι ξεκίνησε στίς 10 τό πρωί και κράτησε μέχρι τίς 7 τό άπόγευμα. Χιλιάδες παιδιά κατέκλυσαν τούς χώρους του Δημοσίου Κήπου και είχαν τήν εύκαιρία νά παίξουν στήν παιχνιδούπολη,

στά φουσκωτά και στα διάφορα άλλα παιχνίδια, νά απολαύσουν τή βόλτα τους μέ τό τρενάκι και νά ζωγραφίσουν τό δικό τους σχέδιο. Τήν όλη εκδήλωση τίμησαν μέ τήν παρουσία τους ό Πανιερώτατος Μητροπολίτης και ποιμενάρχης μας κ. Άθανάσιος και ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Προικονήσου κ. Ίωσήφ, οι όποιοι συνομίλησαν μέ τά παιδιά και άπήθυναν τόν πατρικό τους λόγο. Παρουσιάστηκε μουσικό και καλλιτεχνικό πρόγραμμα από τά παιδιά των Κατηχητικών Συνάξεων των ένοριών της Μητροπόλεώς μας. Τήν παρουσίαση έκλεισε μέ παραδοσιακούς χορούς ό Πολιτιστικός Όμιλος «Διώνυσος». Στήν εκδήλωση συμμετείχαν και οι Έπιτροπές Όρθόδοξων Ένοριακών Συνδέσμων Γυναικών, τά Πολυδύναμα Κέντρα Νεολαίας της Μητροπόλεώς μας, ή Φιλόπρωχος Άδελφότητα και ή Κοινότητα Νέων.

Πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στις 24 Μαΐου, η καλλιτεχνική έκδήλωση της Μητροπόλεώς μας η οποία είχε ως θέμα: «Κοιτίδες Πολιτισμού», με αναφορά στην Καππαδοκία, Σμύρνη και Κωνσταντινούπολη. Μετά τό καλωσόρισμα από τόν Πανοσιολ. Αρχ. Ίσαάκ, Πρωτοσύγκελλο τής Μητροπόλεώς μας και πρόεδρο τής Φιλοπτώχου Αδελφότητας,

σύντομο χαιρετισμό ἀπηύθυνε ὁ ἔντιμος Ὑπουργός Παιδείας καί Πολιτισμοῦ κ. Κώστας Καδής. Στή συνέχεια ἀκολούθησαν τραγούδια καί χοροί ἀπό τήν Καππαδοκία, Σμύρνη καί Κωνσταντινούπολη, ὅπως διαμορφώθηκαν καί διασώθηκαν μέσα ἀπό τή λαϊκή παράδοση. Τά τραγούδια ἐρμήνευσαν ἡ Κατερίνα Παπαδοπούλου, ὁ Σωκράτης Σινόπουλος καί ὁ Χρήστος Τσιαμούλης. Στήν ἐκδήλωση συμμετείχαν ἡ Ἐκκλησιαστική χορωδία «Ρωμανός ὁ Μελωδός», ἡ παραδοσιακή χορωδία «Ἀνατολή» καί τό Μουσικό Σχήμα τής Μητροπόλεως μας ὑπό τή διεύθυνση τοῦ Πρωτοπρ. Νικολάου Λυμπουριδῆ. Τούς χορούς παρουσίασε ὁ Λαογραφικός Ὅμιλος Λεμεσοῦ ὑπό τήν ἐπιμέλεια τοῦ κ. Κωνσταντίνου Πρωτοπαπά. Τήν ἐκδήλωση ἔκλεισε ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος, ὁ ὁποῖος καί εὐχα-

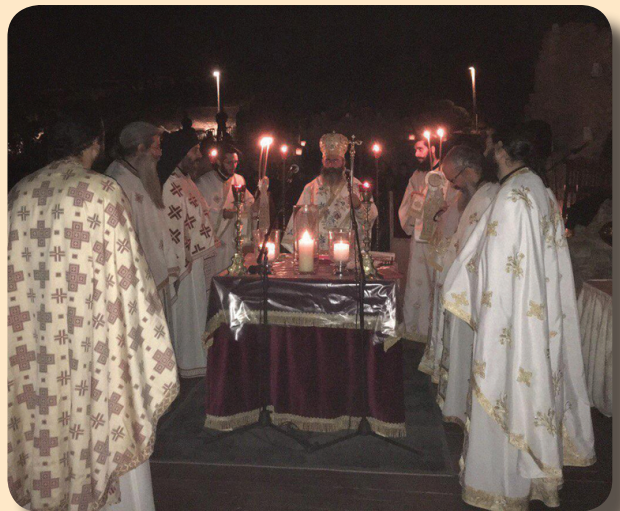
ρίστησε όλους τούς συντελεστές της όμορφης εκδήλωσης. Τό Δημοτικό Κηποθέατρο της Λεμεσού γέμισε άσφυκτικά από πλήθος κόσμου, τό όποίο άπόλαυσε τή μαγευτική εκδήλωση. Μεταξύ άλλων παρέστησαν ό Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Άμαθούντος κ. Νικόλαος, βουλευτές, δήμαρχοι, Άρχές τής πόλεως και ιερείς τής Μητροπόλεως μας.

Μέ εκκλησιαστική λαμπρότητα και μεγαλοπρέπεια έορτάστηκε ή μνήμη του άποστόλου Βαρνάβα, ιδρυτή τής Έκκλησίας τής Κύπρου. Έπίκεντρο τών λατρευτικών εκδηλώσεων ήταν ό ιερός ναός άποστόλου Βαρνάβα Δασουπόλεως στή Λευκωσία, όπου τελέστηκε Αρχιερατικό Συλλείτουργο προεξάρχοντος του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου. Στή λαμπρή λατρευτική σύναξη όπου συμμετείχαν Άρχιερείς από τήν Έκκλησία τής Κύπρου και του έξωτερικού, συμμετείχε και ό Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Άθανάσιος, ό όποίος εκφώνησε και τόν πανηγυρικό τής ήμέρας.

Πανηγυρική Αρχιερατική άγρυπνία τελέστηκε τό βράδυ τής Παρασκευής 10ης Ίουνίου, κατά τήν όποία έορτάστηκε ή σύναξη πάντων τών άγίων Ίεραρχών τής Έπισκοπής Άμαθούντος. Η άγρυπνία τελέστηκε στά έρείπια τής Βασιλικής του άγίου Τύχωνος στήν άρχαία Άμαθούντα. Τής ιεράς άγρυπνίας προεξήρχε ό Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος Άμαθούντος κ. Νικόλαος πλαισιούμενος από ιερείς και διακόνους τής Μητροπόλεως μας. Στήν άγρυπνία έψαλλε ή χορωδία τής Μητροπόλεως μας «Ρωμανός ό Μελωδός», υπό τή διεύθυνση του π. Νικολάου Λυμπουρίδη.

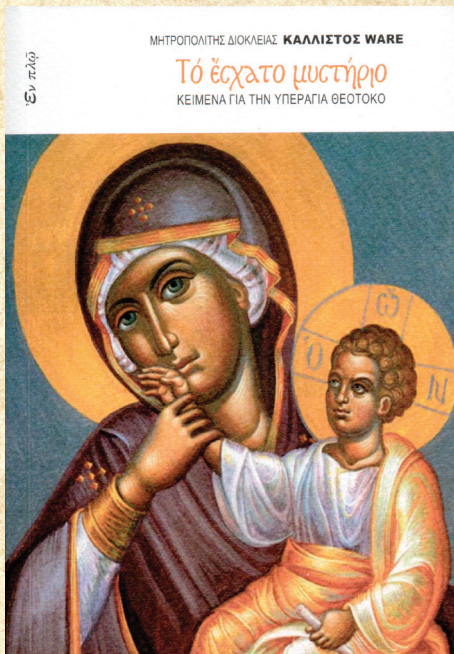
Μέ την εύκαιρία τής μνήμης του ἁγίου Τύχωνος Ἐπισκόπου Ἀμαθούντος, τήν παραμονή τής ἑορτῆς 15 Ἰουνίου, τελέστηκε Πανηγυρικός Ἑσπερινός χοροστατούντος του Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθούντος κ. Νικολάου μέ τή συμμετοχή πλειάδας ιερέων καί διακόνων τής Μητροπόλεώς μας. Τήν κυριώνυμο ἡμέρα τελέστηκε Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος καί πάλιν του Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ἀμαθούντος κ. Νικολάου.

Ὁ Πανιερώτατος Ποιμενάρχης μας κ. Ἀθανάσιος καί ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθούντος κ. Νικόλαος συμμετείχαν μαζί μέ τά ὑπόλοιπα μέλη τής Ἱερᾶς Συνόδου τής Ἐκκλησίας τής Κύπρου στίς ἐργασίες τής Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, ἡ ὁποία ἔλαβε χώρα στήν Ὁρθόδοξη Ἀκαδημία τής Κρήτης στό Κολυμπάρι καί διεξήχθη ἀπό τίς 20- 25 Ἰουνίου. Κατά τή διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τής Συνόδου συζητήθηκαν καί ὑπογράφηκαν διάφορα κείμενα-θέματα πού ἀπασχολοῦν τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας καί ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθούντος καθώς καί ἄλλοι Ἀρχιερεῖς ἀπό τήν ἔκκλησία τής Κύπρου καί ἄλλων Ἐκκλησιῶν διαφώνησαν καί δέν ὑπέγραψαν τό κείμενο μέ τίτλο: «Σχέσεις τής Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρός τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον».

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Τό ἔσχατο μυστήριο

Κείμενα γιά τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο.

Μητροπολίτου Διοκλείας Κάλλιστου Ware.

Μέσα ἀπό τούς διάφορους σταθμούς τῆς ζωῆς τῆς Θεοτόκου ὁ συγγραφέας βλέπει τή ζωή τοῦ κάθε χριστιανοῦ καί τί ἔχει νά διδαχθεῖ ἀπό αὐτή.

«Ἡ Μαρία, ὅπως σημειώνει, δέν εἶναι μόνο μοναδική ἀλλά καί τό ὑπόδειγμα τοῦ βίου μας. Τῆς ἔχει ἀνατεθεῖ, προαιωνίως, ἓνα μοναδικό καθήκον, ἀλλά καί σ' ἐμᾶς ἔχει ἀνατεθεῖ, πάλι προαιωνίως, κάτι μοναδικό... Ἔργο ὀλόκληρης τῆς ζωῆς μας εἶναι νά ἀνακαλύψουμε τί τό ιδιαίτερο καί ἐξαιρετικό μᾶς ἔχει ἐπιμερίσει ὁ Θεός ὡς κλήση».

Ὁ Θεός δέν θέλει τόν πόνο τῶν ἀνθρώπων

Ζάν Κλώντ Λαρσέ

(προλογίζει ὁ Μητροπολίτης Σισανίου & Σιατίστης κ. Παῦλος)

Ὁ Χριστιανισμός, ιδιαίτερα στή Δύση, ἔχει ἐμφανιστεῖ καί ἐξακολουθεῖ νά ἐμφανίζεται ἀκόμη καί σήμερα, ὡς μία θρησκεία πού ὑπερασπίζεται καί ἀποτιμᾷ θετικά τόν πόνο. Μιάς τέτοιας λογῆς ὑπεράσπιση ὀφείλεται κατά ἓνα μεγάλο μέρος στό γεγονός ὅτι τό προπατορικό ἀμάρτημα ἔχει παρουσιαστεῖ ἐκεῖ, ὡς ἓνα ἀμάρτημα χαραγμένο στή φύση τῶν ἀνθρώπων - κάτι γιά τό ὁποῖο ὅλοι εἶναι ἔνοχοι καί γιά τό ὁποῖο ὅλοι ὀφείλουν νά πληρώσουν. Καί ἡ κύρια πληρωμή γι' αὐτό εἶναι ὁ πόνος καί ὁ θάνατος...

Ὁ πόνος, ἀφοῦ κατανοήθηκε ὡς ποινή γιά τό ἀμάρτημα, ἔβρισκε στό σημείο αὐτό καί μιᾶ ἀντίστροφη καί συμπληρωματική δικαίωση, ὡς μέσο ἀποφυγῆς τῆς ἀμαρτίας. Ἡ συγκεκριμένη ἀντίληψη καί μορφή εὐσέβειας ὀδήγησε σέ διαστρεβλώσεις τῆς χριστιανικῆς ἄσκησης... Αὐτός ὁ ἴδιος ὁ χριστιανισμός συνιστᾷ χωρίς ἀμφιβολία, στό βαθμό πού οἱ προοπτικῆς τοῦ πόνου ἔχουν ἐπανατοποθετηθεῖ ὀρθά, τήν πύο πετυχημένη ἀπόπειρα γιά νά κατανοήσει ὁ ἄνθρωπος τή σημασία τοῦ πόνου καί νά τοῦ ἐπιτρέψει νά τόν ἀντιμετωπίσει καί νά τόν ὑπερβεί πνευματικά. Πρέπει, γιά νά ξαναβροῦμε καί πάλι αὐτή τή σημασία καί γιά νά ἀπαλλάξουμε τόν χριστιανισμό ἀπό μία ταυτόχρονη ψεύτικη καί βλαπτική εἰκόνα, νά ἐπιστρέψουμε στίς πηγές. Ὁρισμένοι Ἑλληνες Πατέρες ξεδίπλωσαν σχετικά μέ τοῦτο τό θέμα κάποιες σκέψεις πού ἐπιτρέπουν νά ἐπιχειρήσουμε μιᾶ καινούργια προσέγγιση τοῦ πόνου. Τούτη ἡ μελέτη, σέ μεγάλο βαθμό θεμελιώνεται στή σκέψη τους...

